

Čas je za dogovor o 13. plači

V podjetjih in družbah se delavci lahko z delodajalci dogovorijo o plači (njenem delu) iz naslova uspešnosti poslovanja (13. plača, božičnica) in pri tem upoštevajo splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti (Uradni list RS št. 40/97), kolektivno pogodbo dejavnosti in zakon o minimalni plači in načinu usklajevanja plač (Uradni list RS št. 39/99). Sindikalnim zaupnikom v podjetjih priporočamo, naj preverijo rezultate poslovanja in se na tej podlagi skupaj z delodajalci dogovorijo o višini 13. plače. Smiselno je, da delodajalci božičnico izplačajo še pred koncem letošnjega leta. Na to dodatno plačo je treba plačati vse davke in prispevke, pri izračunih različnih nadomestil pa se ne upošteva. Zaradi tega je 13. plačo smiselno izplačati posebej in ne skupaj z redno plačo. Pri izračunu in plačilu dohodnine pa naj delodajalci upoštevajo vsa izplačila v posameznem mesecu.

O delitvi in razporejanju dobička odločajo lastniki. Delavci lahko pri dobičku participirajo le v obliki dividend na lastniški delež in če statut podjetja določa obveznost delitve dobička tudi delavcem.

Sindikalne zaupnike opozarjamo, da so pisni dogovori med delavci in delodajalcem v podjetju o izplačilu 13. plače iztožljivi.

Brane Mišič

Ne nasedajte dezinformacijam

Sindikalni zaupniki ste v številnih podjetjih z delodajalci že določili kriterije za ugotavljanje višine 13. plače. Čeprav prihajajo sedaj o tem izplačilu različne informacije in tudi dezinformacije, republiški odbor SDPZ ugotavlja, da ni nobenih razlogov za neizvajanje dogovorov o izplačilu 13. plače. Sedaj je pravi čas, da se z delodajalci dogovorite o višini plače iz naslova uspešnosti in datumu njenega izplačila.

Če pri tem potrebujete pomoč, nas pokličite!

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

Javni protest zaradi vladnega ignoriranja zahtev za ureditev položaja zaposlenih v vzgoji in izobraževanju

Republiški odbor Sindikata VIR je 3. oktobra sprejel predlog sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji in ga skupaj z ostalima reprezentativnima sindikatoma poslal Vladi RS in Ministrstvu za šolstvo in šport. Ker v predpisanem 30-dnevnom roku na naš predlog nismo prejeli odgovora, ocenjujemo, da tako vlada kot ministrstvo za šolstvo in šport naše zahteve za spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe preprosto ignorirata.

S tem vlada in ministrstvo za šolstvo in šport kršita veljavno kolektivno pogodbo za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji in hkrati kažeta svoj negativni odnos do sindikatov kot socialnih partnerjev in do položaja zaposlenih v dejavnosti vzgoje in izobraževanja v celoti.

V Sindikatu VIR proti kršitvi kolektivne pogodbe in proti ignorantskemu odnosu vlade in ministrstva za šolstvo in šport ostro protestiramo in zahtevamo takojšen odgovor ter začetek pogajanj.

Bojan Hribar Sekretar Sindikata VIR

V četrtek, 16. novembra, bo ob 12. uri pred Kulturnim centrom Srečko Kosovel v Sežani

protestni shod ZSSS

PROTI NEONACIZMU – ZA MIR, STRPNOST IN SOŽITJE

Predsednik ZSSS mag. Dušan Semolič je za 16. november v Sežani sklical razširjeno konferenco ZSSS, na kateri bodo sodelovali tudi sindikalni zaupniki in člani svobodnih sindikatov. Konferenca bo protestni shod, na katerem bomo udeleženci manifestirali proti akcijam skrajnih desničarjev.

Neofašisti in neonacisti iz vse Evrope (desni skrajneži) so namreč za november napovedali veliko manifestacijo v Trstu. Njihove namere so izziv za vse demokratične in napredne organizacije, med katerimi smo gotovo tudi sindikati. Naša dolžnost je, da na te pojave odločno odgovorimo. Naš odgovor bo protestni shod v Sežani, na katerem bomo sindikati v ZSSS izrazili zaskrbljenost nad razraščanjem skrajnega desnega ekstremizma. Načrtovana manifestacija desničarjev v Trstu ni le provokacija in žalitev meščanov Trsta, žali tudi Slovence, ki smo bili prva žrtev italijanskega fašizma in njegove genocidne politike. Srečanje desničarjev je tudi grob napad na politiko sožitja, sodelovanja in prijateljstva med narodoma, živečima na tem območju, in med sosednjima državama.

Z udeležbo na shodu bomo dokazali, da rasističnih in skrajno desničarskih gibanj ne podcenjujemo, saj načenjajo temeljne vrednote našega življenja in sožitja. Nanje moramo odločno odgovoriti, saj zgolj načelno zavračanje ne zadošča.

Ker je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije bila in bo proti diskriminaciji, rasizmu, ksenofobiji in drugim pojavom netolerantnosti, bomo v Sežani 16. novembra demonstrirali za mir, strpnost in sožitje.

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS

Tiskovna konferenca Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Vodstvo sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je ta torek pripravilo tiskovno konferenco. Na njej so spregovorili zlasti o obratovalnem času prodajaln, pa tudi o obravnavanju presežnih delavcev. Kritizirali so tudi poskuse prevzemanja delavcev, saj se podjetja na ta način skušajo izogniti plačilu odpravnin.

Po besedah Sandija Bartola, sekretarja SDTS, spremembe pravilnika o obratovalnem času prodajaln veljajo od 15. aprila letos, vendar bodo v večini trgovin uveljavljene šele v prihodnjem letu. Za letos imajo namreč trgovci že odobren obratovalni čas. Pravilnik vsebuje pet večjih sprememb. Prvo morajo uresničiti občine (lokalne skupnosti) tako, da sprejmejo odloke o podrobnejših merilih za določanje dežurnih trgovin. Druga zadeva trgovce, ki so pri vložitvi zahtevka za dežurno trgovino dolžni na posebnem obrazcu prijavit redno zaposlene. Po tretji spremembi morajo trgovci pridobiti mnenje sindikata in inšpekcije dela o tem, ali spoštujejo delovno zakonodajo in kolektivne pogodbe. Četrta sprememba zadeva večje trgovske centre (naprimer BTC), ki ob nedeljah in praznikih ne morejo podaljševati obratovalnega časa brez soglasja posameznih trgovcev. Peta sprememba pravilnika zahteva od občin, da med merili za dežurne trgovine določijo naprimer število gospodinjstev na prodajalno. Sekretar SDTS je kmalu po sprejetju teh sprememb županom vseh 192 občin poslal dopis in jim predlagal, naj za seje občinskih svetov planirajo sprejetje teh odlokov. Pismu je priložil tudi vzorec odloka. Čeprav je od tega pisma minilo že precej časa, se je nanj odzvalo le kakšnih devet županov,

jo delovno zakonodajo in kolektivne pogodbe. Četrta sprememba zadeva večje trgovske centre (naprimer BTC), ki ob nedeljah in praznikih ne morejo podaljševati obratovalnega časa brez soglasja posameznih trgovcev. Peta sprememba pravilnika zahteva od občin, da med merili za dežurne trgovine določijo naprimer število gospodinjstev na prodajalno. Sekretar SDTS je kmalu po sprejetju teh sprememb županom vseh 192 občin poslal dopis in jim predlagal, naj za seje občinskih svetov planirajo sprejetje teh odlokov. Pismu je priložil tudi vzorec odloka. Čeprav je od tega pisma minilo že precej časa, se je nanj odzvalo le kakšnih devet županov,

Občine naj sprejmejo odloke o merilih za dežurne trgovine

ki so sodelavce sindikata povabili k pripravi odloka. Zgleden odlok so sprejeli v občini Domžale, skupaj je odloke sprejelo manj kot deset občin, med katerimi so večinoma manjše.

V sindikatu so zaradi tega vznemirjeni, saj so trgovci dolžni decembra predložiti občinam svoj urnik obratovalnega časa. Če občine ne bodo sprejele odlokov, bodo občinski uradniki o tem odločili na pamet. Če bo do tega prišlo, bodo spremembe pravilnika, za katere si je sindikat delavcev trgovine zelo prizadeval, ostale na papirju.

SDTS je zaradi te naloge natisnil letake in večje plakate, s pomočjo katerih želi javnost seznaniti s pravico trgovin in trgovcev do dnevnega in tedenskega počitka ter družinskega življenja. Ker delodajalci teh plakatov v trgovinah ne vidijo radi, nekaj so jih že odstranili, jih bo sindikat razobesil na javnih mestih.

Sindikat bo na nespoštovanje spremenjenega pravilnika o obratovalnem času opozoril tudi mimoidno, ki je odlok sprejelo, in tudi ustrezen odbor državnega zbora. Po Bartolovih besedah so nekateri trgovci 31. oktobra (dan reformacije) odprli trgovine, čeprav jih po sprejetem urniku ne bi smeli imeti odprtih. Sindikat je na to opozoril tržno inšpekcijo. Njen vodja – glavni inšpektor Roman Kladošek – je svoje inšpektorje poslal v akcijo. Eden od njih je v trgovini Emone Merkur na Slovenski ulici v Ljubljani sestavil zaprjeten zapisnik. Zaposleni pa trgovine kljub temu niso zaprli, saj so se preveč bali svojih nadrejenih. Emone Merkur do letos, ko jo je prevzel Mercator, ob nedeljah ni imela odprtih trgovin. Sedaj pa po Bartolovih navedbah novo vodstvo od prodajalca to zahteva. Bartol se je Romanu Kladošku za to akcijo tudi javno zahvalil.

“Neutemeljeno nam očitajo, da

smo sploh proti temu, da bi bile ob nedeljah trgovine odprte,” je dodal Franci Lavrač, predsednik SDTS. “V resnici se zavzemamo, da bi bile trgovine odprte največ šest tedelj v letu. Poleg tega menimo, da naj bodo dežurne le trgovine, ki prodajajo ži-

močnega odbora za Ljubljano z okolico, pa je dodal: “Obravnavanje presežnih delavcev Emone Merkur ni bilo domišljeno. Ko smo jih opozorili, da delajo napake, so to popravili in nezakonite sklepe umaknili. Sedaj so razmere normalnejše.

Ker bo podjetje Delikatesa prenehalo opravljati trgovsko dejavnost, so veliko delavcev prezaposlili v svoje podjetje Storitve, prek katerega naj bi prešli v IMP Črpalke, kjer naj bi delali v proizvodnji. Tja so želeli premestiti tudi komercialiste. Ko smo jih opozorili, da to ni prav, so se odločili, da bodo komercialiste obravnavali kot trajno presežne. Dogovorili smo se tudi, da bodo delavcem izplačali vse, kar so jim dolžni.

Vseh 115 trgovcev in trgovk pa bodo skupaj s trgovinami prevzela Živila iz Kranja.

Našteti primeri kažejo, da vodstva podjetij razmišljajo zlasti o tem, kako se delavcev čim ceneje znebiti. Ker so odpravnine za delavce z daljšo delovno dobo kar velik strošek, se jim skušajo izogniti na vse načine,” je pojasnil Drobnič.

Sandi Bartol pa je dodal: “Vse več manjših trgovskih družb vidi ob koncentraciji v tej dejavnosti (čež čas bodo verjetno le trije večji trgovci) možnost za bogatenje peščice šefov zlasti s prodajo in z oddajanjem poslovnih prostorov. Ob prevzemih prihaja tudi do zmanjševanja plač. Delavci Emone Merkur so ob prehodu v Mercator izgubili 30 odstotkov svoje plače. (Podobno je bilo, ko je Mercator prevzel Loko, je dodal Stane Drobnič.)

Sploh pa so trgovke plačane zelo slabo. Trgovka z 20 leti izkušnje, ki dela vse sobote in dve nedelji, prejme le 80.000 neto plače. Ob tem mora biti na razpolago vsak dan. Odgovorna je tudi za inventurne manke, ki jih šefi enostavno odtegnejo od plače. Trgovkam odtegnejo tudi kazni za živila, ki jim je potekel rok trajanja.

Franci Lavrač, predsednik SDTS: “Obnašajo se, kot da smo vsi dolžni nakupovati le v velikih trgovskih centrih.”

nja. Sploh pa glavni problem niso nizke plače, ampak stresni položaj delavke, ki nikoli ne ve, kdaj bo lahko doma in z družino.”

Po Lavračevih besedah je dobiček edini kriterij, zaradi katerega imajo trgovino odprto ali jo zaprejo. Mercator je ob Slovenski in Dunajski cesti v Ljubljani zaprl skoraj vse trgovine. Za Bežigradom je zaprl pet večjih trgovin, zaprl je tudi svoj center v Zrečah. Obnašajo se, kot da moramo vsi kupovati v velikih trgovskih centrih, tudi starejši ljudje brez avtomobilov, je ugotovil Lavrač. Bartol pa je dodal, da je Mercator letos dobiček zelo povečal, plače zaposlenih pa so večje le za uskladičen z rastjo cen življenjskih potrebščin. Zaradi tega si to podjetje prizadeva, da ne bi prišlo do pogajanj o povečanju izhodiščnih plač v kolektivni pogodbi dejavnosti.

Francšek Kavčič

Konferenca območne organizacije ZSSS Podravja

Pritisniti na vlado za sprejetje novega zakona o delovnih razmerjih?

V Mariboru so se prejšnji teden sestali člani konference območne organizacije ZSSS Podravja. Največ so govorili o sprejemanju nove delovnopravne zakonodaje. Ugotovili so, da se sprejetje novega zakona o delovnih razmerjih vedno bolj odmika. Večletne obravnave različnih predlogov tega zakona dogovarjanje o delavskih pravicah vedno bolj otežujejo in vplivajo na odpiranje novih neuskkljenih vprašanj med socialnimi partnerji.

“Takšno stanje izkoriščajo zlasti delodajalci, ki v praksi delavcem zagotavljajo pravice po svoji presoji ali po zadnjem znanem mnenju delodajalskih organizacij. Problemi se pojavljajo zlasti v zvezi s plačilom odmora med delom, s plačilom prevozov na delo in z dela ter z zaposlovanjem novih delavcev, ki jih delodajalci praviloma zaposlujejo samo za določen čas,” je dejala sekretarka območne organizacije ZSSS Podravja Ve-

koslava Krašovec. “Kljub aktivnostim sindikalnih zaupnikov in območne organizacije številni delodajalci na račun predvidenih rešitev v novem zakonu o delovnih razmerjih delavcem ne zagotavljajo pravic iz kolektivnih pogodb. Če se delavci takšni nelegalni praksi uprejo, pa jih delodajalci

napotijo po pravico na sodišča.” Člani konference so menili, da bi ZSSS morala pritisniti na vlado in poslance, da bi novi zakon o delovnih razmerjih sprejeli čim prej. “Pri tem je nujno vztrajati pri doslej zagotovljenih pravicah, ob morebitnem krčenju pa zagotoviti, da bodo delavci lahko ne-

katere izdatke financirali sami iz svojih povečanih plač,” so zapisali v stališča konference.

Konferenco so sklenili s pobudo oziroma predlogom predsedstvu ZSSS, naj oceni stanje na tem področju in sprejme program aktivnosti, ki bodo pomagale k izhodu iz teh razmer. “Zlasti pa predlagamo dogovor o akcijah s katerimi bi ubranili pozitivne rešitve v korist delavcem,” so v svoja stališča, ki so jih poslali predsedstvu ZSSS ter vsem sindikatom dejavnosti, zapisali člani konference območne organizacije ZSSS Podravja.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI
Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljan EU

Zakaj želimo postati člani Evropske unije?

Odgovor: Slovenija se ne more zapreti pred zunanjim svetom, saj izvažna skoraj 70 odstotkov svoje proizvodnje. Slovenija se s priključitvijo k Evropski uniji lahko izogne varovalnim ukrepom drugih držav v zvezi z izvozom slovenskih izdelkov na njihov trg. Ko so namreč varovalni ukrepi carinske unije enkrat vzpostavljeni, se jih je težko otresti, zavarovano gospodarstvo ali razdrobljen majhen trg pa le redko postaneta konkurenčna. Priključitev k Evropski uniji se zdi za Slovenijo primerna tudi zaradi tesnega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja Slovenije z Unijo ter slovenske kulturne in civilizacijske umeščenosti v evropski prostor.

Vir: Slovenija v Evropski uniji, publikacija Urada vlade za informiranje, avgust 2000

SINDIKAT DELAVCEV TRGOVINE SLOVENIJE

tudi trgovci imajo družine

ZA

NEDELJSKI POČITEK

vila, ne pa čevljev ali tehničnega blaga. Dežurne pa naj ne bodo vse trgovine, ampak naprimer le ena na 500 gospodinjstev.”

“Zaradi prevzema Emone Merkur smo v SDTS delali tudi med dopusti,” je povedal Sandi Bartol. “Čeprav je prvi mož Mercatorja ob prevzemu dejal, da noben trgovec ali trgovka ne bo ob delo, se je pri nas na sedežu sindikata in na območnih organizacijah oglasilo veliko od 1000 naših članov iz tega podjetja. Prihajali so, kar so v podjetju skušali presežne delavce reševati po nezakoniti poti. Pri meni je bila delavka, v Emone Merkur je delala 30 let, ki je v 45 dneh prejela kar šest različnih pravnih aktov (sklepov), da je trajno presežna, preklic sklepa, napotitev na čakanje ...”

Stane Drobnič, sekretar ob-

Na različnih področjih Slovenije so delali različno. Na Goriškem in v Beli krajini so delavce prevzeli le začasno in bodo kasneje pripravili spiske presežnih delavcev. Na Štajerskem in v Prekmurju so prevzeli le objekte, kaj bo z delavci še ni znano. V Ljubljani je najprej kazalo, da bo 170 presežnih delavcev. Ko so z različnimi novimi trgovci sklepali pogodbe o najemu objektov, so skupaj z objekti oddali tudi veliko ljudi. Ljudje pa se bojijo, saj novih delodajalcev ne poznajo. Ker smo zadnje čase z vodstvom Emone Merkur vzpostavili dobre odnose, smo v pogodbe o prevzemu delavcev uspeli zapisati maksimalno varnost (če bodo ostali brez dela brez svoje krivde, se lahko vrnejo v Emone Merkur).

Nezadovoljni tudi delavci Potrošnje Zagorje

Prejšnji teden se je sestal izvršni odbor sindikata v podjetju Potrošnja Zagorje in obravnaval položaj zaposlenih in plačno politiko. Iz razprav članov izvršnega odbora je mogoče sklepati, da podjetje delavcem obračunava negativno stimulacijo, ne da bi za to imelo podlago v sprejetih kriterijih. Udeleženci so kritizirali tudi slabo organizacijo dela, zaradi katere morajo pogosto opraviti več ur, kot je planirano. Govorili so tudi o pritisku na sindikat.

Zaradi vsega tega izvršni odbor zahteva od direktorja Emila Šterna podatke o izplačilih zmanjšanih plač in različnih odtegljajih od leta 1998 dalje. Direktor naj tudi preveri ustreznost sistemizacije dela, zlasti v prodajalnah, kjer je prišlo do podaljšanja obratovalnega časa.

Izvršni odbor pričakuje, da se bo direktor odzval na njegove predloge in pristal na pogovor, na katerem bi se skupaj dogovorili o možnem izhodu iz sedanjih razmer.

S. B.

P R A V N I N A § V E T I

Piše: Lidija Jerkič, univ. dipl. iur.

Kriterij za določanje presežnih delavcev

Kriterije za določanje presežnih delavcev opredeljuje zakon o delovnih razmerjih, podrobneje pa 19. člen kolektivne pogodbe dejavnosti. Ker so kriteriji za ugotavljanje presežnih delavcev v kolektivni pogodbi tudi ovrednoteni, delodajalcem ni več treba sprejemati svojih aktov. Za ugotavljanje začasnih presežnih delavcev se uporabljajo kriteriji delovne uspešnosti, strokovne izobrazbe, delovne dobe in socialnih razmer.

Kriteriji delovne uspešnosti, strokovne izobrazbe, delovnih izkušenj in delovne dobe se uporabljajo kumulativno. Ocena delavca je tako odvisna od več kriterijev in ne le od enega, zato je bolj objektivna. Posebej je določeno, da se kriterij delovne uspešnosti ugotavlja najmanj za dobo enega leta popolne zmožnosti za delo delavca in le, če je delodajalec v tem obdobju imel izdelan sistem ugotavljanja delovne uspešnosti. Kolektivna pogodba dejavnosti se s tem skuša izogniti praksi ugotavljanja delovne uspešnosti le zaradi postopka ugotavljanja presežnih delavcev, na drugi strani pa štiti tiste delavce, ki določeno krajše razdobje pred ugotavljanjem presežnih delavcev iz takega ali drugega razloga niso delali in so bili do sedaj v slabšem položaju (npr. začasno presežni delavci, delavke na porodniškem dopustu, delavci v bolniškem staležu). Če delodajalec ni imel izdelanega sistema ugotavljanja delovne uspešnosti, se kriterij sploh ne uporabi in se kumulativno uporabijo preostali trije kriteriji. Enako je treba ravnati, kadar delavca po tem kriteriju ni mogoče oceniti, ker ni bil zmožen za delo.

Če dva ali več delavcev po kumulativni uporabi kriterijev doseže enako število točk, prideta v poštevek korekcijska kriterija, zdravstveno in socialno stanje delavca.

Pomembna novost v zvezi s kriteriji je izenačevanje formalne strokovne izobrazbe delavca z izkušnjami na delovnem mestu. Za delavca, ki je na delovno mesto razporejen več kot pet let, se šteje, da izpolnjuje pogoj formalne strokovne izobrazbe za to delovno mesto in usposobljenosti iz sistemizacije delovnih mest.

Kot kriterija za določanje presežnih delavcev ni mogoče uporabiti disciplinskega postopka. Delavec je bil za disciplinsko kršitev že kaznovan z izrekom ukrepa, zato naj ne bo za isto zadevo kaznovan še v postopku ugotavljanja presežnih delavcev.

Zakon o delovnih razmerjih v 36. členu določa kategorije delavcev, ki jim v določenem roku ne more prenehati delovno razmerje kot presežnim delavcem. Ti delavci so sicer lahko uvrščeni med trajno presežne delavce, vendar jim odpovedni rok prične teči šele po prenehanju določenega stanja oziroma statusa. V to kategorijo spadajo:

- delavec v času služenja vojaškega roka, delavec v času odsotnosti z dela zaradi začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni, nosečnosti in delavka oziroma delavec v času odsotnosti z dela zaradi porodniškega dopusta in dopusta za nego in varstvo otroka; odpovedni rok za te delavce začne teči z dnem, ko se vrnejo na delo;
- delavec-član organa upravljanja, delavec-član sveta delavcev, voljeni ali imenovani sindikalni zaupnik in delavec izvoljen za delegata skupščine družbenopolitične skupnosti; tem delavcem začne odpovedni rok teči po izteku mandata oziroma v roku, določenem s javnostjo določa rok 2 leti po preteku mandata).

V 36. d členu zakon o delovnih razmerjih so določene kategorije delavcev, ki so lahko ugotovljeni kot trajno presežni, vendar jim delovno razmerje ne more prenehati, razen z njihovim soglasjem. To so delavci invalidi, ki ne izpolnjujejo pogojev za invalidsko upokožitev; starejši delavci, ki jim do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka manj kot pet let zavarovalne dobe; delavci z manj kot enim letom delovne dobe; če sta pri istem delodajalcu zaposlena oba zakonca; delavec, katerega zakonec je prijavljen kot nezaposlena oseba na zavodu za zaposlovanje in delavec oziroma delavka z otrokom do dveh let starosti ali z otrokom, zmerno ali težje motenim v telesnem ali duševnem razvoju.

(Nadaljevanje prihodnjici)

SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE

nepogrešljiv
pripomoček
zlasti za vse:

- člane svetov delavcev
- predstavnike delavcev v nadzornih svetih
- delavske direktorje
- sindikalne zaupnike
- kadrovske delavce
- člane (poslo)vodstev

330
strani

Cena: 11.880 SIT
(DDV in poštnina vključena)

Naročila sprejemamo pisмено po faxu 04 231 06 26 ali po pošti na naslov: Studio participatis, Bavdkova 50, 4000 Kranj.

**VSE, KAR MORATE VEDETI
O TEORIJ IN PRAKSI SISTEMA DELAVSKE
PARTICIPACIJE V SODOBNEM PODJETJU**

“Brez velikih besed”

Doro Hvalica, predsednik Sindikata Glosa – Sindikata kulture Slovenije, svoje sporočilo o podpisu sprememb in dopolnitev Kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti 27. oktobra (NDE 3. 11. 2000) pričinja z zagotovilom, da je Glosa to dosegla “brez velikih besed, medijskega prenašanja in nerealnih groženj a z vztrajnim argumentiranjem, lobiranjem in izbiro pravega trenutka.” Kdor si prebere tiskovno sporočilo Ministrstva za kulturo, s podpisnika omenjenih sprememb kolektivne pogodbe (glej [Http://www.sigov.si/mk/slo/kajsedogaja/novice/1a.htm!](http://www.sigov.si/mk/slo/kajsedogaja/novice/1a.htm!)), pa se bo lahko prepričal, da te vsebujejo “tudi predloge, ki jih je Ministrstvu za kulturo predložil SVIZ dne 3. julija 2000.”

Kot letošnji predsednik GO SVIZ ter dolgoletni predsednik njegove konference raziskovalnih in kulturnih organizacij lah-

ko prijatelju Doru zagotovim, da smo v SVIZ-u za tokratne spremembe Kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti – v razliko od Glose – “povedali veliko besed, se medijsko kar pošteno napejvali in realno tudi grozili.” Vse to smo bili dolžni svojim članom iz muzejev, galerij, arhivov, zavodov za varstvo kulturne dediščine in knjižnic, ki jih povezujejo od leta 1992, v vse večjem številu pa od 1998. Izračune in primerjave o dolgoletnem katastrofalnem zaostajanju plač zaposlenih v kulturi smo 18. 2. 2000 predali že tedanjemu ministru za kulturo Jožefu Školču. Novemu ministru mag. Rudiju Šeligu (in Doru Hvalici!) smo posredovali SVIZ-ov predlog sprememb kolektivne pogodbe, ministru in njegovim sodelavcem ob obisku tudi več statistik in primerjalnih izračunov. Ministra Šeliga so jasni argumenti prepričali, tako da je prevzel pobudo za spremembo pogodbe.

In šele na dan našega obiska na Ministrstvu za kulturo (20. 9.) naj bi svoje predloge sprememb kolektivne pogodbe predložil tudi sindikat Glosa; ministru je priporočil upoštevanje tudi SVIZ-ovih predlogov – tedaj starih že

skei

Štorski kovinarji nezadovoljni s plačami

Kot je ugotovil izvršni odbor SKEI podjetja Valji, ki deluje na lokaciji bivše Železarne Štore, se je zaradi nizkih plač pri zadnjih izplačilih med delavci pojavilo precejšnje nezadovoljstvo. Ljudje so v stiski zlasti ob začetku šole in nabavi ozimnice. Zaradi zelo slabih gmotnih razmer v tem obdobju pogosteje prosijo za kredite in socialne pomoči. Zaradi tega posamezniki izstopajo iz SKEI.

Čeprav je SKEI sprejel usmeritev, da morajo biti plače kovinarjev za 20 odstotkov večje od plač v negospodarstvu, se razkorak s temi plačami v škodo kovinarjev še povečuje. Ob tem pa kovinarji vedo, da jeklarski delavci v Nemčiji zaslužijo po 4000 mark, državni uslužbenci pa le 2500.

Podatek o povprečni neto plači za avgust – 121.774 tolarjev – povzroča v Štorah jezo, saj večina zaposlenih v Valjih ne zasluži toliko. Izvršni odbor SKEI v Valjih meni, da je 81.000 do 85.000 tolarjev, kolikor zaslužijo strugarji in livarji z vsemi dodatki, premalo, čeprav je več, kot določa kolektivna pogodba dejavnosti.

Izvršni odbor se zato pridružuje zahtevam drugih sindikatov na lokaciji Štore (Inexa, ISI, Multi movens, Adut, Eurostil, Energetika ...) za sprejetje celovitih aktivnosti za povečanje plač.

Plačna ureditev je slaba in razmerja med plačami so porušena. Plače ne omogočajo preživetja in kritja nujnih stroškov. Razmere v Štorah torej niso skladne z evropsko socialno listino.

Marjan Mastnak,

predsednik izvršnega odbora SKEI Valji Štore

Zahtevamo takojšnja pogajanja

Na zadnji seji SKEI Inexe Štore sta sodelovala tudi predsednik SKEI Albert Vodovnik in sekretarka za pravna vprašanja Lidija Jerkič. Člani Inexinega sindikata so od njiju zahtevali, naj SKEI že kaj naredi za povečanje plač. Delavci namreč s plačami ne morejo več pokriti niti minimalnih življenjskih potreb.

Sindikalna podružnica Inexe zato zahteva od republiškega odbora in pogajalske skupine, naj takoj začeta pogajanja o plačah. Aktivnosti SKEI bomo, če bo potrebno, podprli z vsemi oblikami sindikalnega boja.

Jože Korpar,

predsednik SKEI Inexe Štore

skoraj tri mesece ... Kako je potem potekalo "lobiranje in izbira pravega trenutka" za podpis sprememb, je mogoče podrobno dokumentirati: Glosa pač ni ne sama lobirala in ne izbrala trenutka, ko je lahko pod spremenjeni 65. a člen kolektivne pogodbe postavila svoj podpis!

Za bralce NDE je morda bolj od podrobnosti lobističnega posla pomembno dejstvo, da je SVIZ na podlagi svojega predloga s 5. 5. 2000 pretekli teden, 3. 11. 2000 z ministrom za znanost podpisal spremembe kolektivne pogodbe za raziskovalno dejavnost. A teh sprememb je več kot ena stran in z njihovo objavo ne prehitujemo Uradnega lista!

Janez Stergar

Pojasnilo:

Janez Stergar, prav zares nisem verjel, da ljudski pregovori še vedno tako držijo. "Ko mački stopiš ..., " bo kar pravi odgovor, čeprav pričakuješ drugačnega, saj očitno ugovarjaš mojemu, v prejšnji Novi Delavski enotnosti objavljenemu napovednemu stavku, da smo "brez velikih besed, medijskega prenapenjanja in nerealnih groženj v Sindikatu Glosa z vztrajnim argumentiranjem, lobiranjem in izbiro pravega trenutka uspehi ...".

Janez, naj ti bo, razložil bom ta stavke: "Brez velikih besed," pomeni, da nismo govorili o katastrofalnih plačah, o zatiranju, o ignorantskem odnosu ministra in podobno; "Medijskega prenapenjanja in nerealnih groženj," pomeni, da nismo objavljali tiskov-

nih izjav in sklicevali novinarskih konferenc, da nismo kar tekmovali s pojasnjevanjem na malih ekranih in da nismo grozili s stavko, ker stavka v kulturi po mnenju našega glavnega odbora ni izvedljiva;

"Z vztrajnim argumentiranjem in lobiranjem," pomeni, da smo v pogostih stikih z Ministrstvom za kulturo (v povprečju tedensko) ob posameznih primerih in v celoti opozarjali na potrebo po spremembah – in naj nam bo odpuščeno, v to smo prepričevali tudi nekatere poslance, funkcionarje in ministre v sedanji vladi a;

"Z izbiro pravega trenutka," pa mislimo na našo presojo pripravljenosti te vlade za reševanje problemov zaposlenih v kulturi in na njeno realno možnost, da to dokaže na svoji zadnji seji, ko je za to še imela kompetence.

Pri vsem še vedno vztrajam, edino le pri izrazu "prenapenjanje" bom v prihodnje morda pomislil tudi na predsednika SVIZ-a, čeprav te takrat nisem niti v mislih omenjal.

Doro Hvalica

Zahvala

Vsem prijateljem, kolegom in sodelavcem iz ZSSS, ki ste mi ob odhodu v pokoj privedli pristržno poslovilno srečanje, me obdarili s posrečenim darilom in mi zaželeli vse dobro v novem življenjskem obdobju, se najiskrenejše zahvaljujem.

Vladimir Bizovičar

Dr. ANDREJ BAJUK, predsednik Vlade Republike Slovenije

Republiški odbor sindikata državnih in družbenih organov Slovenije je vladi in vam osebno 7. septembra in ponovno 27. septembra poslal pobudo za pogovor o ureditvi problematike gibanja plač v državni upravi in odpravljanja razlik z drugimi deli javnega sektorja. Na obe pobudi z vaše strani ni bilo nobenega odziva. Takšen odnos, kaže na visoko stopnjo ignorance in podcenjevanje socialnega partnerstva. Po drugi strani pa ste kot predsednik vlade, in vlada kot celota, v tem obdobju doprinesli k poglobljanju parcializma in povečanju nepreglednosti in nepriemerljivosti plač v dejavnostih, financiranih iz javnih sredstev. Glede na to, da so se v tem obdobju povečale plače v nekaterih poklicih in dejavnostih, ste povzročili neupravičeno podcenjenost dela delavcev v državnih organih. Zato predlagamo in zahtevamo, da se le-te razlike ugotovijo in delavcem v državnih organih in na sodiščih določijo višji dodatki in način njihove uveljavitve. Zahtevamo tudi, da se sprejmejo spremembe in dopolnitve pravilnika o napredovanju v smislu širitve možnosti za napredovanje (pet tarifnih razredov). Zaradi vsega tega od vas zahtevamo, da se pripravijo spremembe in dopolnitve uredbe o dodatkih, tako da se poviša dodatek k plačam upravnim in strokovno-tehničnim delavcem najmanj za sedem odstotkov. Zahtevamo tudi povečanje dodatka k plačam višjih upravnih delavcev primerljivih poklicev in delovnih mest v drugih dejavnostih, povečanje dodatka za delo ob sobotah na 50 odstotkov. Uvesti je treba tudi dodatek zaradi prepovedi političnega združevanja vojakov in policistov v višini 0.30 količnika plače. Za navedene dodatke zahtevamo, da se uveljavijo v spremembi uredbe o količnikih za določitev osnovne plače in dodatkov zaposlenim v službah Vlade RS in v upravnih organih ter v podobni uredbi za delavce na sodiščih. Smoter teh sprememb je sorazmerno povečanje dodatkov in s tem delno izenačenje plač delavcev v državnih organih, delavcev na sodiščih in upravah občin s plačami primerljivih poklicev oziroma delovnih mest v javnem sektorju.

Spoštovani predsednik!

V republiškem odboru smo prepričani, da ste dolžni zagotavljati in voditi enakoopravno in sorazmerno plačno politiko do vseh dejavnosti in poklicev v javnem sektorju. Še posebej pa ste kot delodajalec in predsednik vlade odgovorni do delavcev v državni upravi. Pričakujemo, da se boste pisno odzvali do naših predlogov in zahtev in sporočili datum razgovora.

Drago Ščernjavič, sekretar republiškega odbora Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije

Pogovor s sekretarjem območnega odbora Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije v Celju Fortom Turkom

Norme se dvigujejo, plače pa ne

“Križa v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji je na Celjskem dosegla dramatične razsežnosti – zaradi zastarele tehnologije, slabih programov, prezadolženosti, nepravilnih poslovnih odločitev in drugih vzrokov je v zadnjem desetletju obseg tekstilne industrije v regiji manjši za polovico,” pravi Forto Turk. “Leta 1989 je bilo v tekstilni panogi na našem območju zaposlenih preko 8000 delavcev, danes pa jih je samo še 3800.”

Proces stagnacije tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije na Celjskem, kakor pravi Turk, še ni končan, saj tuji naročniki iščejo partnerje v državah v tranziciji in v manj razvitih državah na jugovzhodu Evrope, kjer je cena dela nižja. “Mnoga naša tekstilna podjetja pa zaradi zastarele tehnologije, neustreznih programov in starih dolgov dosegajo tako slabe poslovne rezultate, da delavcem iz tekočega poslovanja niso sposobna zagotoviti niti minimalnih plač. V takšnih podjetjih dodajajo k masi plač okoli 30 odstotkov, da lahko delavcem, ki so razvrščeni v nižje tarifne razrede (ti pa so v večini), izplačujejo minimalno bruto plačo 80.783 tolarjev,” pojasnjuje Turk.

Od kod pa podjetja črpajo sredstva za zagotavljanje minimalnih plač, če jih niso sposobna zagotoviti s prodajo proizvodov na domačem in tujih trgih? “Številna tekstilna podjetja za te namene najemajo kredite, nekatera si pri sklepanju poslov zagotovijo del plačila naprej in podobno. Pogoji poslovanja tekstilnih podjetij so dejansko čedalje težji, zato marsikatero podjetje s tekočim poslovanjem že najeda svojo substanco.”

Delodajalci pričakujejo od delavcev razumevanje

“Zaradi vsega navedenega so v najtežjem položaju delavci, saj se norme v tekstilnih podjetjih nenehno zvišujejo. Posledica tega je, da veliko delavcev ne doseže norme, zato prejema nižje plače,” pojasnjuje Turk. “Poleg tega pa delodajalci velikokrat pričakujejo od delavcev, da bodo razumeli poslovne težave podjetja in malce potrpehli. Sindikalisti včasih zares razumemo težave, s katerimi se srečujejo vodstva podjetij, vendar na izplačila manjših plač, kot jih določata zakon in kolektivna pogodba, ne smemo in ne moremo pristati. Delavci z minimalnimi plačami komaj preživljajo sebe in svoje družine!”

Kakor pravi Forto Turk, so vodstva tekstilnih podjetij marsikdaj zares med tnalom in nakovalom: država terja visoke davke in prispevke, banke visoke obresti, naročniki nizke cene, delavci pa plače po kolektivni pogodbi. “Sindikati od že tako in tako minimalnih pravic, ki jih imajo delavci, ne moremo odstopati. Če delodajalci za poln delovni čas delavcem ne izplačajo vsaj minimalne plače, sindikalisti takoj ukrepamo, o kršitvi pa obvestimo tudi inšpekcijo za delo.”

Zaradi neugodnih pogojev gospodarjenja se plaz stečajev v tekstilni industriji na Celjskem

še ni ustavil. “Letos je moralo v stečaj podjetje Kora Radeče, v katerem je bilo zaposlenih okoli 100 delavcev. Podjetji Zarja-Scala iz Petrovč, kjer je zaposlenih preko 100 delavk in delavcev, ter Kors iz Rogaske Slatine s preko 300 zaposlenimi, pa sta v postopku prisilne poravnave,” pojasnjuje Turk. “Pravzaprav pa ima vseh 11 večjih tekstilnih podjetij, ki še poslujejo na Celjskem, velike težave. Takšen primer je denimo Tekstilna tovarna Prebold, kjer predvidevajo ukinitve obrata predilnice, v kateri je zaposlenih okoli 80 delavk in delavcev.”

Sindikat ne sme in ne more pristati na izplačila plač, ki ne bi bile po kolektivni pogodbi, saj z njimi delavci ne bi mogli preživljati svojih družin.

Veliko dela za malo denarja

Kako pa se na takšne razmere odzivajo delavci? “Nezadovoljstvo med tekstilnimi delavkami in delavci na našem območju je veliko,” pravi Forto Turk. “Delavci so nezadovoljni zaradi prenizkih plač, zaradi previsokih norm, pa tudi zaradi tega, ker morajo marsikdaj delati ob sobotah in praznikih. Veliko delavcev ne more izkoristiti niti rednega letnega dopusta. V nekaterih podjetjih, zlasti manjših, delavci do konca dopustov še niso dobili niti regresa za letni dopust. Delavci v tekstilni panogi morajo torej zelo veliko delati, plače pa so izredno nizke.”

Turk opozarja še na en problem. “Ker so norme marsikje (pre)visoke, morajo delavci delati nadure, saj le tako dosežejo norme. Veliko delodajalcev pa nadur delavcem ne plača, temveč jim prizna samo izpoljeno normo. Zaradi tega veliko tekstilnih delavcev dela po deset in več ur na dan, ne da bi za to dobili plačano eno samo naduro.”

“Ekonomski položaj delavcev bi bil še veliko slabši, če se za njihove pravice ne bi dosledno boril Sindikat tekstilne in usnjarsko-

predelovalne industrije Slovenije,” je prepričan Forto Turk. “Naš sindikat ne pristaja več na nobene kompromise, ki bi zmanjšali minimalne plače, prav tako pa ne moremo pristati na popolno odpovedovanje regresu. Če podjetje ne spoštuje kolektivne pogodbe, poskušamo problem rešiti z obiskom v podjetju in s pogajanjem, na katerih praviloma sodelujejo člani izvršnega odbora sindikata in predsednik uprave podjetja s sodelavci. Menedžerji so v glavnem pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov, kadar te pripravljeno ni, pa jim svoj prav poskušamo dokazati z zakonom in kolektivno pogodbo. Če tudi to ne pomaga, se moramo zateči k ostrejšim metodam sindikalnega boja za delavske pravice.”

Ali so morali tekstilni delavci na Celjskem letos za svoje pravice tudi stavkati? “Nekaj krajših prekinitvev dela zaradi neizplačevanja plač in materialnih stroškov je sicer bilo, vendar je šlo za spontano in ne organizirano reakcijo delavcev,” pojasnjuje Turk. “Delavcem vedno pojasnujem, da morajo ob pomoči sindikata najprej izkoristiti vsa pravna sredstva za zaščito svojih pravic. Šele če to ni učinkovito, velja stavkati, vendar organizirano in po vseh stavkovnih pravilih.”

Bili so stečajni, v katerih delavci niso dobili ničesar

Kako pa so se končali stečajni postopki za tekstilna podjetja? Ali so delavci dobili plačan vsaj del svojih terjatev? “Večina stečajnih postopkov za tekstilna podjetja, ki so bili uvedeni od leta 1990 do 1996, se je končala tako, da delavci niso dobili nič,” pravi Turk. “Taka sta denimo tudi stečajna postopka za Toper in Metko. Odkar je ustanovljen jamstveni sklad, pa dobijo delavci minimalne plače in odpravnino vsaj iz tega naslova. Največ terjatev so dobili poplačanih delavci Kreatorja iz Celja, ki so v stečajnem postopku prejeli več kot 80 odstotkov vseh terjatev. V stečajnih postopkih za Tovarno volnenih odev in Predilnico Laško pa bosta razdelitvena naroka letos jeseni. Pričakujemo, da bodo delavci dobili poplačanih od 12 do 19 odstotkov terjatev.”

Kje so danes delavci, ki so v minulem desetletju izgubili delo v tekstilni industriji? “Veliko se jih je upokojilo,” pravi Turk. “Manjše število jih je našlo delo pri manjših delodajalcih in obrtnikih v isti panogi, kjer se marsikdaj srečujejo s še večjimi problemi, kot so jih imeli v velikih podjetjih. Veliko pa jih je pristalo tudi na zavodu za zaposlovanje. Ker je tekstilnim delavcem v regiji zelo težko najti zaposlitev, so se nekateri tudi prekvalificirali – to velja zlasti za mlajše. Vsekakor so tekstilni delavci pri nas, pa ne samo v Celju, plačali izjemno visoko ceno za tranzicijo.”

Tekstilno industrijo mora država razbremeniti

Kakšno perspektivo ima tekstilna in usnjarskopredelovalna industrija na Celjskem? “Per-

spektivo imajo samo tista podjetja, ki se bodo s svojimi izdelki uspela prebiti v višje cenovne razrede. Prav tako morajo tekstilna podjetja dokončati reorganizacije, ki so jih nekatere družbe že začele. Podjetja bodo morala dvigniti tudi kakovost ter dosledno spoštovati roke in količino naročenih proizvodov," je prepričan Turk.

Veliko več kot doslej pa bi po Turkovih besedah za tekstilna podjetja morala narediti država, ki doslej te panoge ni tako razbremenila, kot je obljubljala. "Država za tekstilno industrijo ni storila praktično nič. Pri tem se izgovarja na Evropsko unijo. Ta čas lahko država največ pripomore k normalizaciji pogojev poslovanja v panogi."

Turk opozarja, da preko gospodarske zbornice in ministrstev potekajo prizadevanja za dolgoročno sanacijo tekstilne industrije, vendar številna podjetja potrebujejo pomoč takoj. V prvi vrsti pa bi morala država podjetjem pomagati, da bi skupno prodrli in nastopila na trgih v razvitih državah Evropske unije in sveta.

Sicer pa bo po Turkovih besedah v Sloveniji potreben temeljit razmislek o razvoju tekstilne industrije po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. "V takšnih pogojih in v takšni obliki, kakršno poznamo danes, tekstilna industrija v Sloveniji nima prave perspektive. To se nenazadnje vidi tudi po številu mladih, ki so se vpisali v tekstilne srednje in visoke šole. Zato je nujno, da pristojni čim prej pripravijo strategijo razvoja tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Sloveniji. V njej je treba odgovoriti tudi na vprašanje, ali bodo tudi naša podjetja dajala delo preko lon poslov v tujino? To se že dogaja, saj nekatera naša podjetja naročajo šivanje in druga dela v Romuniji, Bosni in Hercegovini, Moldaviji, na Češkem in še v nekaterih drugih državah v tranziciji, medtem ko doma zmanjšujejo število zaposlenih. Slovenija potrebuje jasno strategijo razvoja tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, država pa mora poskrbeti za takšne pogoje, da jo bo mogoče uresničiti ter tej panogi in delavcem v njej zagotoviti lepšo prihodnost." T. K.

NAJ SE VE ...

Predstavljamo še zadnja dva kriterija za določanje števila točk, s katerimi se izračunava obremenjenost delavca pri ročnem premeščanju bremen: razmere na delovišču in delovne izkušnje.

Razmere na delovišču so dobre in ergonomsko pravilne (nič točk), kadar je prostor zadosten, tla čvrsta in nedrsljiva, osvetlitev zadostna in če ima breme primerna prijemališča. Ena točka pa se prizna, če ima delavec na voljo manj kot 1,5 m² površine ali če so tla nevarna, nagnjena, mehka ali drsljiva ter če mora delavec breme nositi po stopnicah. Kar dve točki se priznata, če je prostor nižji od 2 m.

Ena točka pa se prizna tudi, če delavec nima dovolj delovnih izkušenj, ker na obravnavanem delu dela manj kot 12 mesecev.

Vir: Pravilnik o zagotavljanju varnosti in zdravja pri ročnem premeščanju bremen (Uradni list RS, št. 30/2000), s katerega zahtevami morajo delodajalci uskladiti delovna mesta najkasneje do aprila 2001.

Jamstveni sklad uspešno deluje že tri leta

Jamstveni sklad je v začetku novembra praznoval tretjo obletnico začetka delovanja. Od novembra 1998 do konca oktobra letos se je nanj obrnilo 44.483 vlagateljev, ki so zaradi plačilne nesposobnosti delodajalca ostali brez poplačil, temelječih na zakonih. Jamstveni sklad zaposlenim, ki zaradi nesolventnosti delodajalca ne prejmejo plače ali nadomestila, niso izkoristili plačanega letnega dopusta in niso prejeli odpravnine, izplača te prejemke, vendar le v višini, določeni v zakonu o jamstvenem skladu.

Letos je sklad prejel 3750 zahtevkov, največ iz Avtomontaže Busa (507), Inženiring projekta (432) in Metalne Ecce (341). Kot je na tiskovni konferenci ta ponedeljek povedala direktorica sklada **Lilijana Madjar**, je sklad upravičencem letos izplačal 522 milijonov tolarjev pomoči, od svoje ustanovitve pa kar 5,2 milijarde. Ker je bilo letos več stečajev kot lani, je tudi število zahtevkov večje.

Upravičenci lahko glede na sedanjo višino minimalne plače od sklada prejmejo največ 245.909 tolarjev. Ker na ta znesek jamstveni sklad plača tudi prispevke, ga z posamezni upravičenec lahko "stane" največ 338.595 tolarjev. Upravičenci pa v povprečju ne prejmejo maksimu-

ma, ampak precej manj. Letos so povprečno prejeli po 121.011 tolarjev, bruto strošek tega nadomestila pa je v povprečju znašal 174.731 tolarjev.

Največ zahtevkov prejema sklad zaradi neizplačanih plač, na drugem mestu so odpravnine, na tretjem pa plačilo neizkoriščenega dopusta. Delež poplačil iz naslova neizplačanih plač narašča – leta 1998 so upravičenci prejeli iz tega naslova manj kot 50 odstotkov prejemkov, letos pa že več kot 60 odstotkov.

Izplačila upravičencem se po zakonu spremenijo v terjatev sklada do delodajalca oziroma stečajnega dolžnika. Sklad tako postane upnik in s svojimi terjatvami nastopa v stečajnih postopkih. Sklad je kot upnik že dobil vrnjenih nekaj več kot milijardo tolarjev svojih izplačil, odprtih terjatev ima še za dve milijardi.

Naj še pojasnimo, da so po tem zakonu nesolventni tisti delodajalci, pri katerih je začet stečajni postopek ali zanje velja sklep o prisilni poravnavi in finančni reorganizaciji.

Po besedah Lilijane Madjar se mora jamstveni sklad (od lani spadajo v njegovo dejavnost tudi preživnine) skladno z zakonom preoblikovati v javni sklad.

F. K.

Najbolj iskani so prodajalci in delavci v gradbeništvu

V prvi polovici letošnjega leta so delodajalci ponudili preko 81.000 zaposlitev ali za 12 odstotkov več kot v prvem polletju lani, smo poročali v prejšnji številki našega glasila. Tokrat dodajamo še nekaj podatkov iz analize strukture povpraševanja po delovni sili, ki so jo zaradi potreb po ustreznem poklicnem usposabljanju nezaposlenih začeli delati na Zavodu za zaposlovanje.

Najprej o dodatnih zahtevah, ki jih delodajalci postavljajo kot pogoj za sklenitev delovnega razmerja. Poleg ustrezne izobrazbe kot obveznega pogoja so v 46 odstotkih ponudb zahtevali še delovne izkušnje, v 13 odstotkih pa znanje tujega jezika in v enaki meri tudi sposobnost ravnanja z računalnikom.

Kateri poklici pa so bili v prvi polovici letošnjega leta najbolj iskani? Mednje presenetljivo sodijo prodajalci, saj so jih iskali kar več kot 5000, od tega 70 odstotkov za določen čas. Verjetno pa so bili za visoko povpraševanje po teh delavcih poleg dela za določen čas vzrok še slabi delovni pogoji in nizka plača ... Veliko povpraševanja je bilo tudi po delavcih za dela v gradbeništvu: kar

6100 prijavljenih potreb je bilo po tesarjih, mizarjih, zidarjih in varilcih ter še več po delavcih za preprosta dela v visokih in nizkih gradnjah. V gradbeništvu je bilo nasploh največ ponudb, kar 17 odstotkov vseh. S komercialno-prodajnega področja je bilo skoraj 12 odstotkov ponudb, s področja gostinstva in turizma sedem odstotkov in za poklice s finančnega področja štiri odstotke. Za poklice z naštetih področij je bilo v prvem polletju letošnjega leta več kot 40 odstotkov povpraševanja po delavcih. Kar 11 odstotkov vsega povpraševanja je po učiteljih, računalnikarjih, splošnih zdravnikih, inženirjih gradbeništvu, računovodjah. Med strokovnjaki s srednješolsko izobrazbo so največ ponudb dobili komercialisti za prodajo, trgovski potniki in prodajni referenti. Skoraj prav tako zaželeni so bili knjigovodje, poslovni sekretarji, gradbeni delovodje in gradbeni tehniki. Vendar se po številu ponujenih zaposlitev vse te skupine iskalcev zaposlitve ne morejo primerjati s ponudbo dela za manj zahtevne in preproste poklice. Po teh naša podjetja še vedno najbolj povprašujejo. B. R.

Reforma pokojninskega sistema je prinesla kot največjo novost to, da bodo morali zaposleni poslej za višino pokojnine v velikem delu poskrbeti sami iz svojih dohodkov. Država naj bi v prihodnje poskrbela zgolj za golo preživetje upokojencev ... Zato že nastajajo pokojninske družbe, ki nameravajo od zaposlenih zbirati zavarovalne premije v okviru prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Enega od možnih načinov za izboljšanje pokojnin so izbrali tudi v podjetju Donit Tesniti, ki je med ustanovitelji Prve pokojninske družbe. Seveda se morajo za pokojninsko varčevanje pri njej odločiti tudi dve tretjini zaposlenih v podjetju. O njihovem pokojninskem načrtu smo se pogovarjali s predsednikom uprave Antonom Jurjevčičem ter pred-

pričakujemo, dokler naši načrti ne stečejo s polno paro.

Kaj pa zaposleni, jih bo zaradi tega kaj odveč?

S svetom delavcev in s sindikati smo se dogovorili, da odpuščanja ne bo, da bomo pri tem izkoristili možnosti za upokojevanje in dejstvo, da imamo nekaj delavcev iz tujine zaposlenih za določen čas. Odpuščali ne bomo zato, ker računamo, da bo kriza trajala leto dni ali morda malo dlje in bi bilo odpuščanje nesmotrno.

Proizvodnjo doma bomo reorganizirali, začeli bomo uvajati tudi dodatne proizvode (počasi že delamo z grafitnimi materiali, gumo, teflonom).

Kaj o tej socialni in o posledično manjšem dobičku menijo lastniki podjetja?

in na trgu smo dosegali ugodne cene.

Azbest boste v celoti preselili drugam, s tem pa tudi delo. Kako potem ne bo določeno število delavcev odveč?

Gre za različni tehnologiji na istih strojih, le da je izdelava brezazbestnih izdelkov za 30 do 40 odstotkov zamudnejša. Zato potrebujemo pri brezazbestni proizvodnji več ljudi.

Vi ste od podjetij, nastalih iz nekdanjega Donita, edini vključili v uresničevanje pokojninskega načrta in sodelovali pri ustanovitvi Prve pokojninske družbe.

Kar se tiče Donita: pred dvema letoma je šlo matično, krovno podjetje v likvidacijo in hčerinska podjetja so se osamosvojila. Druži nas

Anton Jurjevčič: Več vzrokov nas je spodbudilo k sodelovanju pri ustanovitvi Prve pokojninske družbe: nadzor nad denarjem, davčne olajšave in morebitna večja pripadnost zaposlenih podjetju.

S skupnimi močmi za višje pokojnine

sednikoma sindikata KNG Irena Bugar ter predsednikom sveta delavcev Samom Žabkarjem. Najprej pa smo z direktorjem poklepetali o poslovnih rezultatih podjetja.

Kakšni so poslovni rezultati podjetja v zadnjem obdobju?

Letos smo približno v okviru planiranih nalog: računam, da bomo do konca leta fizični načrt proizvodnje skoraj dosegli. Plan je bil zastavljen precej smelo in bomo za njim zaostali za nekaj odstotkov, bomo pa boljši kot lani za sedem odstotkov. Zastavili pa smo si najmanj deset odstotkov večji obseg proizvodnje.

Tudi lansko leto smo zaključili z dobičkom. V zadnjih dveh, treh letih smo v odpravo onesnaževanja okolja vložili 6,5 milijona mark. K sreči je šlo pri tem tudi za delno modernizacijo tehnologije. Ta je pomembna zaradi priprav na začetek brezazbestne proizvodnje v prihodnjem letu. Zakon namreč prepoveduje uporabo azbesta v proizvodnji od 1. januarja prihodnjega leta dalje, in te prepovedi se malo bojimo, saj imamo v proizvodnji še okoli 40 odstotkov izdelkov na osnovi azbesta.

Kako rešiti ta problem?

Doma bomo začeli izdelovati enake izdelke kot doslej, vendar brez azbesta. Ker pa bo ta proizvodnja nekaj časa še nekonkurenčna predvsem zaradi višjih stroškov in tudi slabše kakovosti, bomo morali nekaj let prebroditi tako, da bomo azbestno proizvodnjo prenesli na Daljnji vzhod in izdelke tržili pod našo blagovno znamko. Tako bomo zadostili domačim predpisom, ki prehitujejo predpise Evropske unije, in imeli še naprej konkurenčno ponudbo. Nekaj malega krize pa

Donit Tesniti so eno prvih podjetij v Sloveniji, kjer se odločajo o kolektivnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju

Irena Bugar: Sindikat pozdravlja namero uprave, da k zavarovalni premiji vsakemu zaposlenemu primakne 2000 tolarjev, vendar bi bili zadovoljnejši, če bi kot vir uporabili dobiček podjetja.

Za zdaj so lastniki podjetja zaposleni, nimamo nobenega institucionalnega lastnika, nobene pid nima naših delnic. Že ko se je Donit privatiziral, je v lastniškem odnosu ostala le Slovenska razvojna družba, pa še od nje smo pred tremi leti odkupili njihov delež.

Nadzorni svet podjetja podpira namero uprave. Bistvo ni, da v prihodnjem letu morda ne bo dobička; mi gledamo dve, tri leta dlje v prihodnost in to 'socialo' jemljemo kot naložbo v kadre. Vemo, da bo prej ali slej proizvodnja azbestnih izdelkov prenehala tudi v drugih državah. Mi pa bomo nezazbestne izdelke že proizvajali, kakovost pa je že doslej bila naš adut,

samo še enaka blagovna znamka. Filtri so v lasti Francozov in mislim, da se bodo tudi oni prej ali slej odločili o pokojninskem zavarovanju. Laminati pa so v stečaju.

Za soustanovitev smo se odločili, ker imamo tako boljši nadzor nad sredstvi, ki jih bodo podjetje in naši zaposleni vložili v pokojninski sklad. Imamo člana v nadzornem svetu Prve pokojninske družbe.

Drugi razlog, zakaj smo med ustanovitelji, je morda naša večja osveščenost: ugotovili smo, da bo prostovoljno pokojninsko zavarovanje prej ali slej postalo potreba vsakega posameznika, in smo delavcem predlagali to obliko prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Povedali smo, kaj pri tem nudi podjetje, kaj država in kaj bodo morali prispevati sami. Poleg tega je sodelovanje za podjetje koristno, saj bo ob tako vložnem denarju deležno nekkih olajšav, še pomembnejše pa je pričakovanje firme, da se bo zato pripadnost delavcev podjetju povečala.

Tako smo v dialogu s sindikatom prišli do skupnega besedila predpogodbe.

Kaj pomeni dialog: ali to, da ste morali sindikat močno prepričevati, da je sindikat imel drugačne rešitve v mislih in podobno? Ali da je bil celo protij?

Ne. Mi smo povedali, da smo kot podjetje pripravljene prispevati vsakemu zaposlenemu po dva tisoč tolarjev mesečno k zavarovalni premiji.

Donit Tesniti so soustanovitelj Prve pokojninske družbe kot podjetje. Sodelovati pa morajo

tudi delavci a Ustanovili ste jo torej brez soglasja z zaposlenimi?

Ustanovitev pokojninske družbe in vključitev delavcev vanjo sta ne odvisni dejanji. Delavci se lahko odločijo za pokojninsko varčevanje tudi drugje. Med soustanovitelje smo šli zato, da imamo nadzor nad temi sredstvi.

Dialog pa je bil v tem, da je uprava pripravila predpogodbo z njenimi predlogi. Uskladiti je bilo treba na primer vprašanje, iz katerega vira bi črpali zavarovalne premije. Sindikat je predlagal, naj se pokrijejo iz dobička, mi pa smo ga prepričevali, da to ni smotno, ker v tem primeru ne bi bilo davčne olajšave, saj bi lahko to financirali le iz čistega dobička. Država bi torej svoje dobičke bila že prej. Predlagali smo, da podjetje vsakemu zaposlenemu prispeva 2000 tolarjev, ostalo pa vsak sam, glede na to, za kateri premijski razred od šestih predlaganih bi se odločil. Pri nas bi največ zaposlenih sodilo glede na višino plače v tretji in četrti premijski razred, morda še v petega. Zakon predvideva najnižjo premijo v višini 3000 tolarjev in najvišjo v višini 30.000 tolarjev (oziroma 5,8 odstotka na bruto plačo). Pri tem država nudi možnost dohodninskih olajšav, podjetju pa ne bo treba plačati prispevkov od sredstev, vloženi v pokojninsko prostovoljno zavarovanje zaposlenih.

Iz katerega vira bo Donit pokrival mesečno na delavca za pokojninsko premijo?

To je dodaten strošek plače. V kateri razred se bo kdo hotel vklju-

čiti, je stvar posameznika. Kdor bo želel imeti zavarovalno premijo samo 3000 tolarjev, bo dodal tisoč tolarjev, drugi ustrezno več. Zaradi dohodninskih olajšav bi delavca njegova premija 1000 tolarjev veljala v resnici le 600 tolarjev.

Sklenili smo, da bo taka razdelitev veljala prvo leto. Po letu dni bomo zadevo ponovno pretehtali in se na podlagi izkušenj morda odločili za spremembe. Morda bomo spremenili premijske razrede, morda spremenili višino deleža podjetja.

Pokojninski načrt mora potrditi 66 odstotkov zaposlenih. V novembru bomo še na široko obveščali kolektivi, potem pa se bodo delavci odločili. Če bo načrt sprejet, bo vsak zaposleni s Prvo pokojninsko družbo sklenil pogodbo. Uprava se bo zavezala, da bo k premiji primaknila 2000 tolarjev mesečno.

Kaj bo posameznik lahko počel s svojim računom pri pokojninski družbi? Zakon določa, da lahko varčuje do upokojitve in potem vse skupaj dvigne ali pa prejema mesečno rento. Lahko pa denar dvigne že po desetih letih vplačevanja pre-

Samo Žabkar: Mislim, da ne bo težko zbrati potrebne dvotretjinske večine zaposlenih za načrt dodatnega pokojninskega zavarovanja. Kdo bi odklonil dodatnih 24.000 tolarjev letno?

mij; lahko zamenja pokojninsko družbo. Pri Prvi pokojninski družbi je v redu to, da ponuja dva pokojninska načrta, enega varnejšega z nižjim donosom in drugega, bolj rizičnega, vendar s precej višjih donosom. Spodnja meja donosa pa je določena z zakonom.

Prispevek 2000 tolarjev mesečno mase plač verjetno ne bo močno povečal?

Zaradi teh dveh tisočakov se masa plač ne bo kdo ve kako povečala. Prispevek delavcev pa bomo pokrili z delom povečanja plač zaradi uveljavitve eskalacijske lestvice januarja prihodnje leto. Del tega povišanja delavci ne bodo dobili v žep, ampak na račun prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

voljnega pokojninskega zavarovanja.

Zakaj ne izločite za ta namen vsega zneska eskalacije?

Najbolj zaradi psihološkega učinka, da ljudje ne bi imeli občutka, da smo jim nekaj odvzeli, čeprav se denar le preloži z enega računa na drugega, oziroma iz žepa na posameznikov račun prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, in vsak bo sam lahko vsak mesec preverjal, koliko denarja se je na njem nabralo. Lahko bi seveda vsak sam nakazoval denar od plače, ki jo dobi v žep, vendar pri tem ne bil deležen davčnih olajšav.

Na vprašanje, kakšen je odziv med zaposlenimi, je direktor Jurjevčič odgovoril, da različen, saj mnogim vse skupaj še ni jasno. Zato bo potrebno temeljito in podrobno pojasnjevanje in prepričevanje.

Irena Burgar, predsednica sindikata KNG, je na vprašanje, kaj o predlogu uprave glede prostovoljnega pokojninskega zavarovanja menijo v sindikatu, dejala, da pozdravljajo pripravljenost uprave, da prispeva k prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju zaposlenih. Ni jim pa všeč, da se s tem zaposleni odpovedujejo delu plač. Zaposleni so namreč iz javnih občil zvedeli za direktorjevo izjavo, da bo podjetje zavarovalne premije trgalo od plač, ni pa bilo jasno, ali od tistega dela, ki ga bodo dobili v prihodnjem letu s povišanjem plače po eskalacijski formuli. Sindikat je predlagal, naj bi premije plačevali iz dobička, ker so plače nizke. Uprava je za zdaj z načrtom seznanila samo svet delavcev in sindikat. Zaposleni še niso bili deležni podrobnejših informacij, sindikat pričakuje, da se bo to zgodilo v kratkem.

Plače so nizke? Direktor pravi, da presegajo panožno kolektivno pogodbo za 12 odstotkov?

Ne, presegajo jo od 8 do 12 odstotkov. Delavka na tesnilih ima 60.000 tolarjev plače, delavec, ki dela v treh izmenah, pa dobi tudi preko 100.000 tolarjev. Slabo so plačani delavci, ki ne delajo v izmenah in ne dobijo nobenih dodatkov, kot denimo režija. Ti bodo težko pogrešili tudi ta denar, saj se komaj preživijo.

Kaj o sklenitvi prostovoljnega pokojninskega zavarovanja meni svet delavcev?

Samo Žabkar, predsednik sveta delavcev, je odgovoril, da bo dobrodošlo, kar bo firma dala zraven. V kratkem bo zbor delavcev in meni, da potrebnih dveh tretjin ne bo težko dobiti. Kdo bi zavrnil dva tisočaka mesečno oziroma 24.000 letno? Sam dodaš sicer 1000 tolarjev, toda toliko lahko mimogrede zapraviš za pir.

B. R.

Sindikalna lista

November 2000

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.012,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.005,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.397,00

2. Kilometrini

(od 27. 6. 2000 dalje)	49,83	49,83
(od 22. 8. 2000 dalje)	47,91	47,91
(od 5. 9. 2000 dalje)	48,81	48,81
(od 19. 9. 2000 dalje)	50,13	50,13
(od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80

3. Ločeno življenje*

	76.269,00	58.562,00
--	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2000)

– po SKPGD (na delovni dan)	582,00	582,00
-----------------------------	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	57.912,00	49.232,00
– za 20 let	86.868,00	73.848,00
– za 30 let	115.824,00	98.464,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

381.348,00	581.055,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje	oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	114.404,00	98.464,00
– ob smrti v ožji družini	57.202,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2000)

80.783,00	80.783,00
-----------	-----------

5. Zajamčena plača

42.456,00	42.456,00
-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj	107.712,00	107.712,00
– ali največ	135.518,00	
	(70 % povprečne slovenske plače)	

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Kamp Podzemelj – raj ob Kolpi

Večinski lastniki so delavci

“Pri nas imamo čudovite možnosti za organizacijo sindikalnih in drugih srečanj, na katerih se zbere veliko ljudi,” pravi direktorica podjetja Gostinstvo in turizem Metlika Vera Pešelj. “Naše podjetje namreč razpolaga s kampom Podzemelj ob Kolpi, kjer imamo tudi gostinski objekt. V tem kampu, razteza se na dveh hektarjih, se lahko zbere tudi do 2000 ljudi.

Podjetje Gostinstvo in turizem Metlika z 12 zaposlenimi je nosilec razvoja turizma v metliški občini. V njihovi lasti je tudi hotel v Metliki in naravno kopaljšče ob Kolpi ter gostišče na Dragah.

“Naše podjetje je več let poslovalo v okviru Golf Turista Ljubljana oziroma Integrala, od leta 1991 pa posluje samostojno,” pojasnjuje Vera Pešelj. “Na začetku nam ni bilo lahko, saj smo dve

leti delali za sanacijo dolgov. Vendar pa, odkar smo samostojni, poslujemo pozitivno. Res pa je, da se je število zaposlenih precej zmanjšalo. Pohvalimo se lahko, da smo število zaposlenih

Vera Pešelj

zmanjšali izključno z mehкими metodami reševanja problemov trajno presežnih delavcev.”

V kampu z gostiščem v Podzemlju je urejenih 70 kampirnih mest, ki so v poletnih mesecih v

Emina Husić

glavnem zasedena, saj omogoča Kolpa, ki sodi med najbolj čiste in najbolj tople reke v Sloveniji, veliko možnosti za ribištvo, kajakaštvo, veslanje, kopanje in druge rekreativne aktivnosti. “Investicija v kamp Podzemelj, odprt je od 1. maja do 30. septembra, se nam obrestuje. V predsezoni in posezoni se v njem radi zbirajo na družabnih srečanjih sindikalisti in člani različnih društev, sami pa prirejamo tudi zabavne prireditve. Prihajajo tudi izletniki iz vse Slovenije, ki kolesarijo ob Kolpi ali pa se po njej spuščajo s čolni,” pravi Pešljeva. “Za obiskovalce imamo tudi velik šotor, tako da lahko različna družabna srečanja potekajo ob vsakem vremenu.

Za razvoj našega podjetja in turizma v Metliki je nujno obnoviti hotel, ki je tega že močno potreben, vendar doslej za njegovo sanacijo nismo imeli sredstev,” pravi Vera Pešelj. Zaposleni, bivši zaposleni in upokoјenci so več kot 50-odstotni lastniki podjetja. “Da smo zaposleni postali večinski lastniki podjetja, smo se morali

Elektrarne na Dravi bodo dajale več

Podjetji Dravske elektrarne iz Maribora in Končar – Inženiring za energetiko in transport iz Zagreba sta pred kratkim sklenili pogodbo, na podlagi katere bo zagrebško podjetje za drugo fazo prenove elektrarn na Dravi izdelalo, dobavilo in montiralo šest generatorjev z opremo. Vrednost generatorske opreme, s katero bodo obnovili hidroelektrarni v Vuhredu in Ožbaltu, znaša več kot 1,9 milijarde tolarjev. Končar bo dva generatorja dobavil do januarja 2002, tri novembra 2003 in zadnjega januarja 2004.

Direktor Dravskih elektrarn Ivan Kralj je ob podpisu pogodbe dejal, da izbira proizvajalca za mariborsko podjetje ni bila težka, saj je dal Končar najboljšo ponudbo, poleg tega pa so se tudi v minulih petdesetih letih v elektrarnah na Dravi vrteli Končarjevi generatorji. Po besedah predsednika uprave delniške družbe Končar Darinka Baga je to podjetje uspešno prebrodilo krizo, ki ga je pestila v minulem desetletju. Po njegovih besedah Končar že vrsto let izjemno uspešno sodeluje tudi z ljubljanskim Litostrojem in se tako uspešno prilagaja globalizaciji.

V okviru druge faze bodo obnovili še dve elektrarni na Dravi, Vuhred in Ožbalt. Dravske elektrarne so že podpisale pogodbo za sodelovanje pri obnovi s podjetji IBE iz Ljubljane za celoten program projektantskih in svetovalnih storitev, Iskra SYSEN iz Ljubljane za izdelavo programske opreme in njeno vključitev v obstoječi sistem vodenja ter z Litostrojem E.I. za dobavo šestih turbin s pomožno opremo.

Načrtujejo tudi prenovitev po enega agregata v vsaki elektrarni v letu dni. Dela bodo predvidoma stekla na začetku julija 2001, prenova obeh elektrarn pa naj bi se končala septembra 2004.

T. K.

Kranjčani so šli v Prekmurje

Sindikar Upravne enote Kranj je pred koncem oktobra organiziral sindikalni izlet v Prekmurje. Izpred Občine Kranj smo se odpravili v zgodnjih jutranjih urah. Komaj smo si v avtobusu dodobra umili zobe, že smo se ustavili na naši prvi postaji – v Sevnici.

Najbolj utrujeni so si v Ptujju hoteli ogledati Maribor. Nas pa je pričakala vesela muzika tamburaškega ansambla, ki pa menda ni igral za našo dobrodošlico, ampak so v sosednji stavbi odpirali prenovljeno trgovino. Prisluhnili smo zanesenemu govorniku, nato pa nas je naš vodnik Andrej že peljal v prikupno urejen lokal na pokušino mošta, ki nam ga je postregel njegov prijatelj, ki nas vsako leto ob času pusta v Kranju obišče kot kurent. Mošt je bil odličen, mi pa smo nadaljevali pot do kmečkega turizma na Globočkem vrhu. Grozno smo bili že lačni, zato nam je teknilo prekmursko kosilo. Jedli smo in jedli, pa nikakor ni hotelo biti konca.

Naša naslednja postaja je bil Babičev mlin v Vržeju na reki Muri, kjer smo si nakupili moke vseh vrst,

in že smo jo mahnili dalje proti Borogjini, kjer smo si ogledali čudovito Plečnikovo cerkev. Mladi vodnik nas je seznanil z njeno zgodovino. Kupili smo kartice in se kar takoj odpravili dalje v Filovce, kjer nam je mojster pokazal nastanek glinenih vrčkov in kozic. Čisto enostavno je bilo videti. Žal nam je bilo, da nismo imeli s sabo naših otrok, ki bi uživali v igri z glino.

Od tod nas je pot vodila v Lendavske toplice, kjer smo se namakali v termalni vodi, uživali ali se davili pri vdihovanju nafte, se pustili masirati vodnim curkom in ugotovili, da imajo najbolj čudovit tobogan prav tukaj. Kar prehitro je minilo. Ker pa so Lendavske toplice velike, sva se z Vido tudi izgubili in nisva znali priti ven. Ker je bila že tema, sem zlezla kar čez ograjo, Vida pa je elegantno obhodela nočne toplice in prav na koncu našla izhod. Vsi so naju dočkali presrečni in že smo odražali proti našemu zadnjemu postanku, zidanici v Zavrhu v Slovenskih goricah. Po degustaciji različnih sortnih vin s sirom in jabolki smo se preselili ob kmečko peč, kjer nas je na mizi pričakal še puček. Najjedli smo se in napili, nato pa še veselo plesali do novega dne. Najbolj vztrajni so si ogledali tudi spominsko sobo in stolp generala Rudolfa Majstra, drugi pa smo si dobro obrusili pete pri plesu. Kar prehitro je minilo. Vsi smo srečno prišli domov z željo, da bi se prihodnje leto spet odpravili na tak izlet.

Mija Pisk

Bodo delavci večinski lastniki Term Maribor?

V podjetju Terme Maribor so v letošnji glavni turistični sezoni presegli načrtovane cilje, saj so v devetih mesecih ustvarili za četrtno več prenočitev domačih in tujih gostov kot v enakem obdobju lani. Kakor je nedavno povedala direktorica Alenka Iskra, se je število prenočitev povečalo zlasti v luksuznem hotelu Habakuk pod Pohorjem, kjer nameravajo urediti tudi kongresni center. Poleg poslovnega turizma se je povečal tudi počitniški turizem. Za štirideset do šestdeset odstotkov se je povečalo tudi število obiskovalcev v bazenih v Habakuku ter v športnorekreativnem centru Fontana, kjer so povečali tudi obseg medicinskih storitev.

Po besedah Alenke Iskra so doseženi poslovni rezultati v veliki meri posledica okrepljene marketinške dejavnosti, v katero Terme, ki zaposlujejo okoli 450 delavcev, vlagajo letno tri odstotke celotnega prihodka. V podjetju si prizadevajo za prestrukturiranje in okrepitev osnovnih dejavnosti, saj še okoli 40 odstotkov celotnega prihodka ustvarijo s prometom v

prostocarinskih prodajalnah na mejnih prehodih z Avstrijo. Delež prihodka prostocarinskih prodajalnih nenehno upada, vendar ne zaradi zmanjšane prometa v teh prodajalnah, temveč zaradi povečanega prometa v turistični in gostinski dejavnosti podjetja. Da bi osnovno dejavnost še okrepili, nameravajo v Termah naslednje leto začeti tudi obnavljati hotel Belevue na Mariborskem Pohorju.

V podjetju menijo, da bi jim država morala dati več časa za prestrukturiranje. Prostocarinske prodajalne na mejnih prehodih nameravajo preoblikovati in z nekoliko spremenjeno ponudbo ohraniti, vendar pa bodo, če bi država vztrajala pri zapiranju teh prodajalnih v začetku naslednjega leta, prisiljeni odpustiti nekaj deset delavcev.

Po besedah Alenke Iskra so Terme Maribor tik pred privatizacijo. V tem postopku bodo sodelovali delavci, za kar se je skupaj z vodstvom podjetja boril tudi Syndikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije. Če se bodo načrti uresničili, bodo postali delavci večinski lastniki podjetja.

T. K.

marsičemu odpovedati, saj smo za lastninjenje namenili del plač in več regresov za letni dopust. Smo pa na ta način ohranili podjetje, ki ima dobro perspektivo."

Podjetje Gostinstvo in turizem Metlika se ne ukvarja samo z razvojem turizma v občini, temveč pripravlja tudi malice za druga podjetja v občini.

Kakšen pa je gmotni položaj delavcev? Po besedah predsednice Sindikata delavcev gostinstva in turizma v podjetju Emine Husič prejema delavci plače in regres za letni dopust po kolektivni pogodbi. Podjetje zagotavlja delavcem tudi topli obrok ter vrača 80 odstotkov stroškov za prevoz na delo in z dela. "Delo v gostinstvu in turizmu je zahtevno in naporno, saj imamo gostinski delavci največ dela ravno takt, ko so drugi prosti in se zabavajo – torej ob sobotah, nedeljah in praznikih. Vendar pa z veseljem poprimemo za delo, saj se zavedamo, da je od tega odvisen poslovni uspeh našega podjetja in ekonomski položaj delavcev."

T. K.

Po čem smo (pre)živeli?

Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

OKTOBER 2000

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin X.00/IX.00	Indeks cen življenjskih potrebščin IX.00/VIII.00	Indeks cen življenjskih potrebščin X.00/XII.99
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica			
1. Hrana	65.344,83	49.980,29	49.980,29	80.582,91	61.018,70	61.018,70	101,3	101,0	104,0
2. Pijača	9.064,72	3.449,36	3.449,36	9.108,02	3.467,92	3.467,92	101,2	100,2	101,8
3. Kajenje	7.585,00	4.100,00	4.100,00	7.585,00	4.100,00	4.100,00	100,0	100,0	104,9
4. Oblačila	32.679,99	20.247,49	1.079,03	39.731,41	24.620,68	1.190,11	102,1	100,6	103,7
5. Obutev	9.384,24	7.230,03	0,00	11.156,93	7.985,31	0,00	103,0	101,1	105,1
6. Stanovanje	28.343,18	20.331,25	16.544,06	34.614,07	24.485,15	19.900,65	104,3	100,4	109,0
7. Ogrevanje, razsvetljava	33.339,30	23.316,64	20.545,38	41.209,14	27.847,28	24.514,70	115,2	100,5	122,1
8. Gospodinjska oprema	15.753,97	8.319,14	0,00	18.916,64	9.725,76	0,00	103,0	100,6	104,8
9. Higiiena, zdravstvena nega	21.541,51	18.183,27	11.358,03	23.878,67	19.915,92	13.069,06	104,2	101,6	106,8
10. Izobr., kultura, razvedrilo	46.483,26	16.774,23	8.122,58	52.553,60	19.034,14	8.362,29	104,1	100,7	106,7
11. Prometna sr. in storitve	53.107,93	17.710,18	8.084,01	65.707,66	23.346,38	9.046,73	106,6	101,0	111,6
12. Razni predmeti in storitve	5.236,19	3.070,70	0,00	6.562,08	3.410,26	0,00	104,3	100,6	107,6
13. Drugi izdatki	52.291,07	13.267,84	11.872,56	55.878,94	13.666,50	11.872,56	104,3	100,6	107,6
SKUPAJ (v SIT)	380.182,20	205.980,45	135.135,31	447.485,08	242.624,00	156.542,73			
Stopnja rasti košaric X.00/IV.00	4,47	4,37	4,54	4,53	4,40	4,55			
Stopnja rasti košaric X.00/IX.00	0,60	0,57	0,46	0,60	0,57	0,46			
Stopnja rasti košaric X.00/X.99	9,37	9,56	10,60	9,48	9,56	10,66			

Struktura življenjskih stroškov (oktober 2000)

1. Hrana	17,19	24,26	36,99	18,01	25,15	38,98
2. Pijača	2,38	1,67	2,55	2,04	1,43	2,22
3. Kajenje	2,00	1,99	3,03	1,70	1,69	2,62
4. Oblačila	8,60	9,83	0,80	8,88	10,15	0,76
5. Obutev	2,47	3,51	0,00	2,49	3,29	0,00
6. Stanovanje	7,46	9,87	12,24	7,74	10,09	12,71
7. Ogrevanje, razsvetljava	8,77	11,32	15,20	9,21	11,48	15,66
8. Gospodinjska oprema	4,14	4,04	0,00	4,23	4,01	0,00
9. Higiiena, zdravstvena nega	5,67	8,83	8,40	5,34	8,21	8,35
10. Izobr., kultura, razvedrilo	12,23	8,14	6,01	11,74	7,85	5,34
11. Prometna sr. in storitve	13,97	8,60	5,98	14,68	9,62	5,78
12. Razni predmeti in storitve	1,38	1,49	0,00	1,47	1,41	0,00
13. Drugi izdatki	13,75	6,44	8,79	12,49	5,63	7,58
SKUPAJ:	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Predsedstva ZSSS

Strokovna služba

KOMENTAR:

Oktober letos je inflacija znašala 0,6 %, kar pomeni na letni ravni inflacijo 9 %. Oktobra se je šest košaric življenjskih potrebščin dveh tipov delavske družine podražilo za 0,46 do 0,60 %. Cene zdravstvenih in zobozdravstvenih storitev so se oktobra podražile za 3,2 %. Pogonska goriva so bila dražja za 2,5 % in nekateri avtobusni prevozi za 1,6 %. Oblačila so se podražila za 1,5 % in obutev za 1,2 %.

Gea Oljarna Domžale predvideva ukinitve dejavnosti

Prejšnji teden se je vodstvo družbe Gea sestalo s sindikatom in svetom delavcev. Poročalo jima je, da je skladno z določili 10. člena zakona o finančnem poslovanju konec septembra ponovno ocenilo razmere v družbi. Kljub sanacijskim ukrepom, ki sta jih sprejela nova lastnika, družba še naprej posluje z izgubo.

Podatki kažejo, da je tekoče poslovanje družbe tudi letos negativno. Iz vmesnih računovodskih izkazov izhaja, da je družba kapitalsko neustrezna in da se sooča tudi z motnjami pri zagotavljanju tekočih likvidnostnih sredstev. Zaradi tega vodstvo družbe ugotavlja, da glede na sedanjo situacijo v družbi in glede na tržne prognoze ni ekonom-

ske podlage za nadaljevanje kakršne koli poslovne aktivnosti v Gei Oljarni Domžale. Ker se izguba z vsakim dnevom poslovanja povečuje, se je vodstvo odločilo za ukinitve dejavnosti.

Uprava je na skupnem sestanku delavskim predstavnikom

Vodstvo sindikata in sveta delavcev v družbi Gea Oljarna Domžale

predstavila program reševanja 34 presežnih delavcev. Udele-

ženci so se dogovorili, da bo uprava družbe v sodelovanju s sindikatom družbe in obema lastnikoma ter na podlagi pogovorov z zaposlenimi pripravila program ukrepov za omilitve škodljivih posledic prenehanja delovnega razmerja delavcev oljarne.

Skupno posvetovanje s socialnimi partnerji o predvidenih ukrepih za ukinitve celotne dejavnosti družbe Gea Oljarna Domžale d. o. o. bo 14. novembra.

Justi Arnuš

Območna organizacija ZSSS Domžale Ugodno letovanje v zimski sezoni

Območna organizacija ZSSS Domžale članom ZSSS tudi v zimskem času omogoča ugodno letovanje. Na razpolago so sobe v Porentovem domu v Kranjski Gori in garsonjera v Bohinjski Bistrici. Prijave sprejemajo predsedniki sindikatov družb in zavodov in Območna organizacija ZSSS Domžale, Ljubljanska 70/I vsak dan od 8. do 14. ure. Rok za prijavo je 10. november. Za dodatne informacije pokličite 72-41-325.

Sinles

Uspešen seminar o varnosti in zdravju pri delu

Tema tradicionalnega jesenskega srečanja sindikalnih zaupnikov SINLESA konec oktobra v Bohinju je bil zakon o varnosti in zdravju pri delu. Novo ureditev področja varnosti in zdravja pri delu je predstavila **Tatjana Petriček**, svetovalka ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Po njenih besedah sta pomembna cilja tega zakona vsaj minimalna raven varstva pri de-

lu in ohranitev delovne sposobnosti in zdravja tistih, ki so neposredno vključeni v proizvodno-tehnološke procese. Določbe novega zakona se uporabljajo v vseh dejavnostih (razen v tistih, v katerih je zagotavljanje varnosti urejeno s posebnimi predpisi), za vse osebe, ki so po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovane za primer poškodbe pri delu in poklicne bo-

lezni, in za vse druge osebe, sodelujoče v delovnem procesu.

Strokovni delavci družbe Inspect so podrobno predstavili sistem ravnanja z okoljem in izdelavo izjave o varnosti z oceno tveganja.

Z novim zakonom o varnosti in zdravju pri delu je delodajalcu naloženo, da:

– analizira delovna mesta, oceni tveganja za nezgode in

zdravstvene okvare ter oceno tveganja zapiše v izjavi o varnosti.

– strokovne naloge varstva pri delu poveri strokovnemu delavcu, področje pri delu pa pooblaščenemu zdravniku,

– zagotovi opremo in sredstva za osebno varstvo pri delu,

– zagotovi periodične preglede sredstev za delo in preiskave delovnega okolja,

– zagotovi periodično usposabljanje zaposlenih,

– obvesti inšpekcijo dela o vsaki nezgodi z bolniško odsotnostjo nad tri dni,

– zavaruje delavce za primer poškodbe,

– delavcem oz. njihovim predstavnikom omogoči, da sodelujejo pri obravnavi vseh vprašanih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela.

Ker novi zakon o varnosti in zdravju pri delu namenja izjemno nalogo tudi sindikatom in svetom delavcev, so predstavitelji novosti nove zakonodaje na tem področju udeleženci dobro sprejeli. Seminar bo pomagal k temu, da bodo sindikalni zaupniki začeli čim prej in čim bolj skrbeti za uresničitev svojih nalog.

Justi Arnuš

V Bohinju je bilo prijetno

Udeleženci posvetovanja so menili, da kemična industrija potrebuje posodobitev.

no uspešne. Po dodani vrednosti na zaposlenega so od vseh panog tudi najbližje evropskim standardom, vendar je zaostajanje za nemško industrijo veliko in se je lani še povečalo. Da je tako, so kriva premajhna vlaganja v raziskave in razvoj. Če želijo naša podjetja iti v korak s časom, morajo najmanj od 10 do 15 odstotkov prihodkov vložiti v raziskave in razvoj, v petih letih pa bi morala podjetja prenoviti tudi tri četrtine svojih programov. Pri prenovi programov bo morala sodelovati tudi država, ki bo morala financirati zlasti ekološke progra-

Posvetovanje o viziji in strategiji razvoja kemične industrije v Sloveniji**Med najbolj perspektivnimi panogami slovenskega gospodarstva**

Kemična industrija ustvari letno okoli 5,5 odstotka bruto domačega proizvoda v gospodarstvu in 9,5 odstotka dobička v slovenskem gospodarstvu. S tem sodi med najbolj prodrone in perspektivne panoge slovenskega gospodarstva. To je ena od osrednjih ugotovitev s posvetovanja o viziji in strategiji razvoja kemične industrije v Sloveniji, ki so ga nedavno pripravili na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo v Mariboru. Na posvetovanju so se poleg univerzitetnih učiteljev in znanstvenoraziskovalnih delavcev zbrali strokovnjaki iz domala vseh največjih podjetij te dejavnosti. Škoda je, da na posvetovanje o viziji in perspektivi panoge, v kateri je zaposlenih preko 24.000 delavcev, niso povabili tudi predstavnikov Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije.

Dekan Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo v Mariboru **prof. dr. Valter Doleček** je izrazil upanje, da bo posvetovanje prispevalo k afirmaciji kemične industrije in k še večjemu zanimanju mladih za to panogo in študij kemije in kemijske tehnologije. Vodja projekta ViSKI (Vizija in strategija kemične industrije) **dr. Peter Glavič** je predstavil makroekonomske razmere, v katerih danes poslujejo podjetja kemične industrije. Opozoril je, da Svetovna banka v naslednjem obdobju od Slovenije pričakuje vsaj 4,5-odstotno letno stopnjo gospodarske rasti, znižanje inflacije, znižanje pritiska na proračun iz naslova socialnih transferjev, zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, pospešitev strukturnih reform, povečanje vlaganj v raziskave in razvoj ter povečanje domačega varčevanja. Za doseg te ciljev se mora slovensko gospodarstvo tehnološko posodobiti in še bolj integrirati v gospodarstvo razvite Evrope.

O smernicah gospodarskega razvoja je podrobneje spregovorila **Jolanda Lešnik**, ki je med drugim predstavila irske izkušnje na področju gospodarskega razvoja. Opozorila je, da mora temeljno gibalno nacionalnega gospodarsko-socialnega razvoja postati povezanost med znanostjo, tehnologijo in inovacijami. Za izvajanje strategije na tem področju

bo po njenih besedah v bodoče potrebno zagotoviti večje sodelovanje med razvojno-raziskovalnimi institucijami in podjetji, za razvoj pa bo potrebno nameniti tudi več proračunskih sredstev. Zavzela se je za znižanje davkov za delodajalce za potrebe znanstvenoraziskovalne dejavnosti, za spodbujanje varčevanja, za preprečevanje vmešavanja politike v javne službe, za ugodnejše pogoje za izvoznike, za odstranitev pravnih ovir, ki zavirajo konkurenčnost našega gospodarstva ...

Manica Sancin je podrobneje predstavila razvoj kemične industrije v Sloveniji. Pri nas posluje 572 podjetij kemične industrije z več kot 24.000 zaposlenimi. Letni prihodki te veje industrije presegajo 398 milijard tolarjev, izvoz pa 1,3 milijarde ameriških dolarjev. Sancinova je opozorila, da morajo naša podjetja premišljeno sodelovati s tujimi strateškimi partnerji. Boljše je, da se med seboj strateško povezujejo. Razmišljati pa morajo tudi o izvozu slovenskega znanja in premeščanju nekaterih proizvodnih zmogljivosti v tujino. Perspektiva naše kemične industrije je tudi v iskanju tržnih niš, v iskanju notranjih rezerv, v skupni promociji, še zlasti pa v znanstvenoraziskovalnem delu in uvajanju inovacij v proizvodnjo.

Po besedah **dr. Marka Kosa** je kemična, farmacevtska in polimerska industrija paradni konj slovenskega gospodarstva. Tudi druge procesne industrije (proizvodnja pijač, celuloze, papirja, nekovin in naftnih derivatov) so nadpovpreč-

me in s svojimi ukrepi zagotoviti zmanjšanje porabe energije ter surovin. Samo takšna pomoč gospodarstvu je po kriterijih Evropske unije dovoljena. Poenostaviti bo treba tudi birokratske postopke za odpiranje novih podjetij ter za širjenje tehnoloških parkov.

Dr. Aleksandra Kornhauser je spregovorila o znanju pri stremljenju k inovativnosti in odličnosti. Opozorila je, da procesi globalizacije, ki spodbujajo svetovno konkurenco, prinašajo hude preizkušnje za majhne države s skromnim potencialom za vlaganja, zato ima slovenska kemična industrija dve možnosti: ali postane del velikih združb in sledi njihovi strategiji ali pa dvigne svojo dejavnost na raven odličnosti, za katero bo na trgu vedno vladalo povpraševanje. Sama se je zavzela za drugo možnost. Do odličnosti pa je mogoče priti samo z načrtnim vlaganjem v znanje in znanstvenoraziskovalno ter razvojno delo, kar kaže tudi finski "gospodarski čudež". Temelj inovativnosti je po besedah dr. Kornhauserjeve raziskovanje, neposredno povezano z izobraževanjem in usmerjeno k inovacijam. Ta temelj mora imeti kritično maso, da bi bil lahko učinkovit. V majhnih državah je to moč doseči samo s programskim združevanjem in infrastrukturnim povezovanjem vseh ključnih zmogljivosti na področju ustvarjanja in prenosa znanja. V Sloveniji smo po njenih besedah še razdrobljeni, brez jasnih ciljev in usmeritev – opredeliti jih mora razvojna strategija, ki bo realna, torej podprta z ukrepi. Ti morajo spodbujati umsko intenzivne tehnologije, ki so v veliki meri izpeljane iz kemijskih znanosti.

Ključni razvojni pogoj za visoko šolstvo je bistveno tesnejše povezovanje raziskovanja, ki ustvarja novo znanje, z izobraževanjem, ki to znanje prenaša v procese dela in odločanja, ter z razvojnimi dejavnostmi, ki omogočajo uporabo teh dosežkov.

Ker je za razvoj potrebno soglasje med vsemi socialnimi partnerji, je škoda, da na posvetovanju niso sodelovali predstavniki sindikatov. Brez upoštevanja človeškega dejavnika – pripravljenosti in motiviranosti vseh zaposlenih, razvoj ne bo mogoč.

T. K.

Med uspešna in sodobna podjetja v Sloveniji sodi tudi Henkel Slovenija.

Humoreska

"Rudi, zakaj si danes tako čemer in nataknenjen?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi rezkar Vili povprašal skladiščnika Rudija. "Običajno pri malici vedno poveš kaj vselega, danes pa gledaš okoli sebe kot ris. Ali smo se ti s čim zamerili?"

"Vili, danes me pusti pri miru, ker sem čisto na koncu z živci," je odvrnil Rudi in ponovno zasedil žlico v krožnik ričeta.

"Kdo ve, zakaj je danes Rudi tako nataknenjen," se je zahihitala Sonja iz računovodstva. "Morda je prišel navzkriž z ženo ali pa ga je razjezil šef?"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Specialisti za organizacijo dela

"Danes naj mi nihče več ne omeni nobenega šefa, sicer ne odgovarjam več za svoja dejanja!" je razburjeno vzkliknil Rudi. "Če bi imel pištolo, bi bil danes v tej deželi že en šef manj!"

Za trenutek smo vsi odložili žlice in se zaskrbjeno zazrli v Rudija, kuharica Špela pa je nežno povprašala: "Kaj pa se ti je zgodilo, Rudi, da te je tako vrglo iz tira? Zaupaj nam, pa ti bo lažje."

"Poslušajte!" je razburjeno začel Rudi. "Na začetku tedna sem se že navsezgodaj odpravil na našo upravno enoto, da bi registriral avto, ki sem ga v nedeljo kupil na avtomobilskem sejmu. Najprej sem dve uri čakal v vrsti, ko sem končno prišel do okenca za registracijo, pa so me poslali po koleke. Nato sem ponovno čakal v vrsti, in ko sem končno prišel ponovno do okenca za registracijo, so me poslali na banko plačat cestnino. Ko sem tretjič prišel pred okenca za registracijo, pa so mi povedali, da mi avtomobila ne morejo registrirati, čeprav sem imel veljavno kupoprodajno pogodbo, ker prodajalec še ni vrnil tablic avtomobila in ker ni plačal davka od prometa. Zato sem ponovno poiskal prodajalca in ko sva se skupaj vrnila na upravno enoto ..."

"Nehaj!" je zakričal Vili. "Ali bi rad, da vsi znorimo! Meni se je nekaj podobnega dogajalo, ko sem šel po novo osebno izkaznico. Namesto da bi po upravni enoti od oddelka do oddelka potovali papirji, so od vrat do vrat kot kakšnega kurirja pošiljali mene. Če bi morala upravna enota s takšno organizacijo dela svoje storitve prodajati na svobodnem trgu, si ne bi zasluzili niti za neslan krop."

"Saj ravno za organizacijo dela gre!" je že nekoliko bolj živahno dejal Rudi. "Zato sem se potem, ko mi je končno uspelo registrirati star avto, napotil k šefu upravne enote in ga opozoril, da bo moral delo v svoji enoti bolje organizirati. V zvezi s tem sem mu dal celo nekaj koristnih predlogov. Ko sem stal v vrsti, sem namreč imel zelo veliko časa za razmišljanje o tem!"

"In kako je reagiral šef upravne enote?" je zanimalo Špelo.

"Kako? Kako? Saj veste, nadrl me je, naj se ne praskam, kjer me nič ne srbi!" je jezno vzkliknil Rudi. "Ker me vsi dobro poznate, pa tudi veste, da mu nisem ostal nič dolžan. Take sem mu napel, da me še zdaj boli grlo!"

"Nekaj podobnega se je zgodilo tudi meni, ko sem bil zadnjič pri zdravniku," je dejal kurir Peter. "V ambulanto sem šel zaradi tega, ker me je tri dni bolel trebuh. Ko sem prišel v čakalnico, je bila ta že nabito polna. Ko je zdravnik začel or-

dinirati, sem mislil, da nam bo sestra razdelila številke, kdaj bo kdo prišel na vrsto. Seveda pa iz tega ni bilo nič, saj potem ne bi mogla mimo vrste sprejemati svojih prijateljc in znank ter njihovih sorodnikov. Ko sem že štiri ure čakal v vrsti, mimo vrste pa je šlo v ambulanto vsaj deset ljudi, sem stopil k sestri in ji povedal, kaj si mislim o organizaciji dela v našem zdravstvenem domu."

"In kaj je zdravnik rekel na bolečine v tvojem trebuhu?" je zanimalo Vilija.

"Ko sem prišel do zdravnika, me je zaradi nekoliko bolj glasnega pogovora s sestro tako bo-

lelo grlo, da sem zdravniku pozabil povedati, da me boli tudi trebuh," je dejal Peter. "Tako mi je zdravnik predpisal samo sirup za grlo."

"Kako pa je z bolečinami v trebuhu?" je zanimalo Špelo.

"V trenutku, ko pomislim, da bi moral še enkrat k zdravniku, me kar preneha boleti," je dejal Peter.

"Da si morda ne bi kdo mislil, da je organizacija dela na zavodu za pokojninsko in invalidsko organizacijo kaj boljša," je dejal strugar Lojze. "Prejšnji teden sem se pozanimal, kdaj se lahko upokoji žena. Pošiljali so me od vrat do vrat, pred vsakimi pa je bila dolga vrsta. Tako sem na zavodu prebil vse dopoldne, kakor da bi bil tam v službi."

"Potem pa si dobro spoznal delo na zavodu, ali ne?" je pribil Rudi.

"Pa še kako!" je vzkliknil Lojze. "Uslužbenici zavoda so delali kot mravljice, saj so se pred njihovimi okenci zaradi slabe organizacije dela vile dolge vrste strank. Uslužbenke še na stranišče niso mogle, ne da bi se vsi v vrsti razburjali. Medtem ko so uslužbenke in uslužbenici garali, pa so šefice in šefi pili kavice in mimo vrste vodili v pisarne svoje znance in prijatelje. Kaj naj na vse to rečem drugega kot - zanikrna organizacija dela!"

"Lojze, kaj bi ti šele rekel, če bi videl in izkusil, kako slabo je organizirano delo na davčni upravi," se je zarežal električar Karli. "Prejšnji mesec sem šel poravnat davek na mestno zemljišče, ker mi davčni urad po pomoti ni poslal položnice. Dve uri sem skakal od vrat do vrat in jim ponujal denar, pa ga nihče ni hotel vzeti, češ da to ni v njegovem opisu del in nalog. Ko me je končno sprejel šef, mi je rekel, naj potrpim nekaj mesecev, dokler mi ne bodo poslali domov službe za izterjavo."

"Ni čudno, da je organizacija dela v davčni upravi tako zanikrna, saj vlada nenehno menjava šefe, namesto da bi poskrbela za dobre predpise in pametno organizacijo dela," je pribil Rudi.

"Slaba organizacija dela je zares hud problem te države," je zamišljeno dejal Vili. "Kdo ve, kdo in kako bo ta problem rešil?"

"Rešitev je vendar na dlani!" je veselo vzkliknila praktikantka Suzana. "Jasno je, da so za slabo organizacijo dela krivi nesposobni šefi. Mali ljudje, ki so morali in še morajo pred različnimi uradi čakati v vrstah, pa so lahko leta in leta razmišljali, zato so zdaj že pravi specialisti za organizacijo dela. Storitni in torej treba nič drugega, samo šefe je v vseh uradih potrebno zamenjati z njihovimi strankami, pa bo organizacija dela v Sloveniji tako delovala kot švicarska ura!"

Sekret

"Oprostite, prosim, kje pa je v parlamentu sekret?"

"Tukaj ga ne potrebujejo! Tukaj serjejo kar eden po drugem!"

Kdaj je dovolj?

"Draga, ali si me začela varati, ker me imaš dovolj?"

"Ne, ne! Varam te zaradi tega, ker od tebe nimam dovolj!"

Zakon

"Ljuba hči, kakšen je tvoj zakon?"

"Marksističen!"

"Ne razumem, o čem govoriš, hčerka moja!"

"Pred poroko sem dodobra preštudirala kapital bodočega moža!"

Violina

"Ali raje poslušate violino ali klavir?"

"Bolj mi je pri srcu violina."

"Ali ste komponist?"

"Ne, ne, samo izvošček sem, ki večkrat seli klavirje in violine!"

Ljubezen do najbližjih

"Draga hči, tudi po poroki moriš še vedno ljubiti svoje najbližje!"

"Mama, kdaj pa bom za to našla čas?"

"Ko bo mož na službenem potovanju!"

Sekirancija

"Ali res nenehno sekiraš moža, da mora opravljati domača dela?"

"V najinem zakonu ima popolnoma proste roke?"

"Pri čem?"

"Pri pomivanju posode!"

Mladostne sanje

"Zakaj si tako žalosten?"

"Ker nisem uresničil mladostnih sanj!"

"In o čem si sanjal?"

"Sedanjno ženo sem imel tako rad, da bi jo najraje požrl."

"No, in?"

"Zdaj mi je žal, da tega nisem storil že v prvem letu najinega zakona!"

Digitalna ura

"Od kod imaš to digitalno uro?"

"Dobil sem jo, ko me je komandir naše policijske postaje razglasil za policista leta!"

"Je dobra?"

"Dela odlično, samo koliko je ura težko izračunaš. Zdaj je denimo 11 deljeno s 43. Zdaj pa na pamet izračunaj, koliko je to, če znaš!"

Varčnost

"S tisto simpatično sosedo sva začela varčevati s kurjavo!"

"Kako?"

"Preprosto! Zdaj spiva skupaj, da nama ni treba ogrevati dveh spalnic!"

Razpis seminarjev

Učinkovito souvpravljanje

Seminar bo od 5. do 7. decembra 2000 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1. Začetek prvega dne ob 9. uri, zaključek tretjega dne ob 13. uri.

Seminar je namenjen zlasti članom svetov delavcev in sindikalnim zaupnikom ter drugim sindikalnim predstavnikom na posameznih ravneh sindikalne organiziranosti.

PROGRAM:

Tema I:

NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Predavatelj: Milan Utroša, izvršni sekretar v ZSSS

Tema II:

VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Predavatelj: Gregor Miklič, izvršni sekretar v ZSSS

Tema III:

SOUVPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Predavateljica: Lučka Böhmler, svetovalka v ZSSS

Tema IV:

VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Predavateljica: Vekoslava Krašovec, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Tema V:

KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUOVPRAVLJANJE

Predavateljica: Metka Roksandič, izvršna sekretarka v ZSSS

Metode dela: predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog.

Prijave* za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 29. novembra 2000.

Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav.

Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, je 25.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar II", sklic na številko 07.

Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom, delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 7800 tolarjev).

Vanda Rešeta,

vodja izobraževanja pri ZSSS

* Prijavnico za seminar smo objavili v prejšnji številki!

Odgovore na vprašanja v zvezi z vsemi seminarji dobite pri Vandi Rešeta, tel. 01/43-41-238 in pri Jožici Anžel, tel. 01/43-41-239. Faks: 01/43-34-279, 01/43-17-298

Uspešen seminar območne organizacije ZSSS Velenje

Zadnji teden v oktobru je območna organizacija ZSSS Velenje organizirala temeljni seminar za sindikalne zaupnike podjetij in zavodov. Slušatelji so skupaj s predavatelji obravnavali te teme: aktualne naloge ZSSS, odnosi med delodajalci, državo in sindikati, delov-

na razmerja, organiziranost sindikatov, komuniciranje sindikata z delodajalci, kolektivne pogodbe, soupravlanje ... Navedene teme so predstavili predsednik in sekretar ZSSS, izvršni sekretarji ZSSS in zunanja sodelavka. Seminarja se je udeležilo 40 sindikalnih zaupnikov,

Med predavanji je bilo vzdušje zelo resno.

ki so bili z vsebino in organizacijo zelo zadovoljni.

V območni organizaciji se zavedamo, da potrebujemo izobražene in usposobljene kadre. To je namreč pogoj, da bodo pri delu ustvarjalni. S seminarji razvijamo tudi pripadnost zaupnikov naši sindikalni organizaciji.

Še pomembneje od tega, kar se na seminarjih učimo pa je, kaj kasneje naredimo.

Nasvidenje na seminarju prihodnje leto!

Mira Videčnik

Udeleženci in predavatelji so se za spomin slikali skupaj.

Avtor: Rudi Murn	FRANC SEVERKAR	1		VELIK MAČEK	ŠVICARSKO-FRANCOSKI PISATELJ (Claude)	HOKEJIST ZUPANČIČ	TATJANA JURATOVEC	HAYDEN JOSEPH	2	3	BRITANSKI OTOK V IRSKEM MORJU	Nova Delavska enotnost	AMERIŠKI JAZZ GLASBENIK IN SKLADATELJ (Stan)	GOZDNO DREVO
	NEMŠKI SPOLNIK							JUG. NOGOM. VRATAR				JEZERO V TIBETU (iz črk: MAN)	KAREL HROVAT	
NAJTRŠI DRAG KAMEN												DRAGONEC		
EVROPSKA DRŽAVA														
UŽITNA GOBA MAVRAH							ANTI-KVARIAT							
Nagradna križanka	LASTNOST SIVEGA	POUDAREK				LADJEVJE KAKE DRŽAVE	SOPRANISTKA CALLAS					ŠVEDSKI TENISLAČ WILANDER		
		NIZOZEMSKI HUMANIST ROTTERD.					POLNI STIK					NEON		
SUHA TRAVA, MRVA					PRIPADNIK FRAMASONSTVA							STAR GERMAN		
												DEL TENISKE IGRE		
PERZIJA					ITALIJANSKI DENAR					ZVEZNA DRŽAVA ZDA Z GLAVNIM MESTOM SALEM				
					USPOSAB. ZA STROKO					NOVO MESTO		ŠTEVNIK		
VODNIK ANTON		NEMŠKO-FRANCOSKI PESNIK IN SLIKAR (Hans)		MAJHNA ŽUŽELKA KI SESA KRI					ŽLAHTNI PLIN			ANGLEŠKI POLARNI RAZISKOV.		KONTROLOR
				OČE				ANKETIRANEC						POD
IZABELA (okrajšano)				4. IN 2. SAMOGLASNIK				ZRAK (latinsko)						
NERODEN CLOVEK						ZDRAVILIŠČE OB LAGO MAGGIORE						ZORANA ZEMLJA		
						TEKOČA VODA						ŽELEZOV OKSID		
ENOTA ZA ELEKTRIČNI TOK					VRHUNSKI SPORTNIK								PRITRDILNICA	
					AHILOV OČE (v Grški mit.)								ETILNI ALKOHOL	
				KOLIČINA, NA KATERI SE NAREDI RACUNSKA OPERACIJA							SELEN	VODNA ZAPREKA		ŠIROK, POLKROŽNI MORSKI ZALIV
				DOBA, ERA		NEKDANJI SLOVENSKI POLITIK (Tone)	GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK	SANKE		DEL ELEKTROMOTORJA		HRIB NAD REKO		
				BEL DROBNO-ZRNAT SADROVEC						PRITISK			ONASSISEV VZDEVEK	
				NIKO ERŽEN		STARA POKRŠ. MERA							PEROCI	
				SADNO DREVO		BRUNO TRAVEN						ŽE UMRLI BRAZILSKI DIRKAČ FORMULE ENA		
				STROKOVNJAK ZA ESTETIKO								ČEŠKI PISATELJ JIRASEK		
												SMUKEC, LOJEVEC		NDE

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 39 (9. 11. 2000):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 20. novembra 2000.**

Pravilna rešitev gesel iz 37. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. NOVO MESTO, 2. KRKA, 3. ŽUŽEMBERK. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Darinka Hrastar**, Cankarjeva 8, 1230 Domžale.